

School!

MAGAZINE VOOR HET OPENBAAR ONDERWIJS

Nummer 1, februari 2014

Grote klasse in grote klassen

Dure schoolreizen, kan dat nog?

Honderden uren meer lesgeven!

TEAMTRAINING: DE ONDERZOEKENDE DOCENT

Door praktijkonderzoek te doen vergroot je als docent niet alleen je kennis, maar verandert ook je houding ten opzichte van het onderwijs. Je weet beter waarom je de dingen doet zoals je ze doet en je voelt je meer 'eigenaar' van je werk. Natuurlijk hoef je als leerkracht geen uitgebreid wetenschappelijk onderzoek te gaan doen. Daar heb je het te druk voor en dat is bovendien je taak niet. Maar zonder al teveel extra moeite kun je op systematische wijze gegevens verzamelen over je eigen onderwijsproces en kun je veranderingen evalueren. Dat levert een schat aan kennis en inzichten op waar de docenten en de school hun voordeel mee kunnen doen.

Na deze bijeenkomst kun je:

- Resultaten van wetenschappelijk onderzoek snel duiden en inzetten voor je eigen onderwijspraktijk
- Aandacht besteden aan vernieuwing of verbetering van het onderwijs
- Systematisch gegevens verzamelen ten behoeve van je eigen ontwikkeling en die van de school

→ Kosten: VOO-leden € 590 | niet-leden € 695

Vereniging
Openbaar
Onderwijs

MEER INFORMATIE
EN AANVRAGEN:
WWW.VOO.NL/SCHOLING

Helpdesk VOS/ABB
DESKUNDIG INTEGER **SNEL**

Gratis, ook voor uitgebreid advies

vos | abb

- governance identiteit
toelating/verwijdering
- goed onderwijs
medezeggenschap **bekostiging**
- personeel en organisatie
aansprakelijkheid **huisvesting**
- passend onderwijs
stichten/opheffen

0348-405250
helpdesk@vosabb.nl

De Jeelo-community nodigt u van harte uit!

Maak kennis met Jeelo en Slimmer leren op de speciale VOS/ABB-bijeenkomsten:

- 26 maart 14.00 - 16.30 Assen
- 2 april 14.00 - 16.30 Haarlem

Aanmelden:
secretariaatvereniging@vosabb.nl ovv 'Jeelo'.

Of bezoek een Jeelo-gastschoolbijeenkomst:

- 26 maart 9.00 - 11.30 Hartenaas in Grave
- 3 april 9.00 - 11.30 't Startblok in Cuijk
- 11 juni 9.00 - 11.30 Hartenaas in Grave
- 19 juni 9.00 - 11.30 't Startblok in Cuijk

Aanmelden:
www.jeelo.nl/bezoek-een-gastschool/

Michiel Jongewaard
Hoofdredacteur

*Hoofdredacteurs Lucy Beker
en Michiel Jongewaard schrijven
beurtelings een column.*

Tweetalig onderwijs

Twaalf basisscholen krijgen van het ministerie geld om tweetalig onderwijs te geven. In juli presenteerde staatssecretaris Sander Dekker een plan om Engels in het primair onderwijs op een hoger plan te brengen. De leerlingen van de uitverkoren scholen krijgen straks bijna de helft van hun lessen in verschillende vakken instructie in het Engels. Volgens de staatssecretaris willen steeds meer ouders dat hun kinderen beter en al vroeger Engels leren op school. Er zijn in Nederland al scholen die twee- of zelfs drietalig onderwijs aanbieden. Zo geeft in Friesland een flink aantal scholen les in het Nederlands en Fries, en soms ook nog in het Engels, zoals openbare basisschool De Polle in Marsum. Deze school krijgt daar nu ook extra geld voor. Twijfels zijn er ook: over de haalbaarheid en effectiviteit van tweetalig onderwijs. Vroegtijdig Engels geven zorgt er weliswaar voor dat kinderen zich de taal spelenderwijs eigen maken, maar voor sommige leerlingen is het volgen van een aardrijkskundeles in het Nederlands al lastig genoeg. Bovendien voelen echt niet alle leerkrachten zich voldoende thuis in het Engels om hierin te kunnen onderwijzen, dus vergt tweetalig onderwijs een forse investering in bijscholing van docenten.

In dit nummer van School! vertelt directeur Yvonne Sneekes van de openbare Violen school in Hilversum dat het een kostbare aangelegenheid is, ook al draagt het ministerie bij. Haar school heeft dankzij een internationale afdeling al veel ervaring met tweetalig onderwijs, maar kan dit nu ook op de reguliere afdeling organiseren. Ouders zullen waarschijnlijk wel een hogere ouderbijdrage moeten gaan betalen, vrijwillig uiteraard. Maar daar wringt wel de schoen. Want blijft de overheid op langere termijn wel extra middelen beschikbaar stellen? Een structureel onderdeel van het onderwijs afhankelijk maken van een vrijwillige bijdrage is niet wenselijk. De vrijwillige ouderbijdrage aanwenden voor tweetalig onderwijs betekent in ieder geval dat de school ook regulier niet-tweetalig onderwijs aanbiedt, want anders komt de toegankelijkheid van het onderwijs in het geding. Tweetalig onderwijs is een soort pluspakket waarvoor ouders in de buidel moeten tasten.

Zo roept deze investering van de overheid in twaalf basisscholen - er zijn er zo'n zeventien - ondanks alle goede bedoelingen toch wat vragen op over het mogelijke rendement na de proef. Wie betaalt er straks de rekening, wanneer veel meer scholen tweetalig onderwijs willen aanbieden? Hopelijk heeft de staatssecretaris al een spaarpotje klaarstaan. ◀

School! is hét magazine voor het openbaar onderwijs. Het is een gezamenlijke uitgave van de Vereniging Openbaar Onderwijs (voo.nl) en VOS/ABB (vosabb.nl).

Jaargang 5 - nr. 1, februari 2014
ISSN: 2211-0062
Verschijnt 7x per jaar - Oplage 12.000

 **Vereniging
Openbaar
Onderwijs**

v o s a b b

Redactie-adres: Vereniging Openbaar Onderwijs
Postbus 60182, 1320 AE Almere
E redactie@voo.nl | T 036 533 15 00 | F 036 534 04 64

Hoofdredactie: Michiel Jongewaard (Vereniging Openbaar Onderwijs), Lucy Beker (VOS/ABB)

Redactie: Jaap Adema, Jan Barendse, Martin van den Bogaardt, Lineke Eerdmans, Fred Kruidenberg en Fred Timmermans.

Aan dit nummer werkten mee: Rik van den Bogaardt, Marieke Boon, Karin van Breugel, Marcel Drenth, Foto Keetels, Rick Keus, Martin Mooij, Eric Muijderman, Merijn Soeters, José van Sneek, Harry Tielman.

Foto omslag: John Oud

Cartoon: Maarten Wolterink

Drukwerk: SDA Print + Media

Vormgeving: SDA Print + Media
Dirk van der Burgh

Lidmaatschap Vereniging Openbaar Onderwijs: Leden van de VOO ontvangen automatisch één gratis abonnement op School!. Dit geldt voor zowel persoonlijke leden, als de MR, ouderraad en schoolbesturen. Voor meer informatie: www.voo.nl/lidmaatschap. Het lidmaatschap loopt van 1 januari t/m 31 december. Opzegging dient schriftelijk te gebeuren voor 1 december.

Lidmaatschap VOS/ABB: Leden van VOS/ABB ontvangen automatisch één gratis abonnement op School!. Dit geldt voor schoolbesturen én hun scholen. Bovenschoolse directies kunnen op aanvraag ook één gratis abonnement ontvangen. Voor meer informatie: www.vosabb.nl/abbonementen.

Abbonementen: Een los abonnement voor niet-leden kost € 24,50 per jaar (tarief 2014). Abonneren kan via www.vosabb.nl of www.voo.nl.

Advertenties: Recent Amsterdam
Contactpersoon Ray Aronds
E info@recent.nl | T 020 330 89 98

**Het volgende nummer
verschijnt rond: 3 april 2014.**

Kanjer trainingen

Voor vertrouwen, veiligheid, rust en wederzijds respect

- **Preventief en curatief**
Opleiding voor individuele leerkrachten en teams (ook B.S.O. en T.S.O.)
- **Gratis volgsysteem**, door COTAN positief beoordeeld
- **Aanpak van pesten**, erkend effectief (NJI)

Ouders, leerkrachten en leerlingen verlangen een school die goede leerresultaten weet te behalen en de veiligheid weet te waarborgen.

T (036) 548 94 05
E info@kanjertraining.nl

www.kanjertraining.nl

Arbocatalogus PO
werken met gezond verstand

OPLOSSINGEN VOOR ARBO- KNELPUNTEN

Via de Arbocatalogus PO kan iedereen die werkt in het primair onderwijs informatie en praktische oplossingsrichtingen vinden over arbeidsomstandigheden.

De oplossingen zijn goedgekeurd door Inspectie SZW en de sociale partners in het primair onderwijs.

HEEFT U HET
ONTRUIMINGSPLAN
AL EEN KEER IN
DE PRAKTIJK **GETEST?**

ARBOCATALOGUSPO.NL

Arbeidsmarkt & Opleidingsfonds
voortgezet onderwijs

Bezoek www.voion.nl

Voor iedereen in het vo op zoek naar kennis en ervaringen op het gebied van:

- Arbeidsmarkt & mobiliteit
- Opleiding & professionalisering
- Veilig, gezond & vitaal werken

Voion, kennis en advies van en voor het voortgezet onderwijs

www.voion.nl

Kleinere klassen?

Alles staat of valt met de juf of de meester voor de klas.

18

School!Week komt eraan

De actieweek voor het openbaar onderwijs van 17 t/m 21 maart. U doet toch ook mee?

11

Honderden uren meer les

Eric van 't Zelfde zorgt voor structureel meer les in zijn school. Het gaat om honderden uren extra en dat heeft effect.

14

Excellente scholen

OCW-predicaat 'kroon op ons werk'.

30

Schoolreizen

Steeds duurder, steeds verder. Mag het een onse minder?

28

En verder

03	Redactioneel	24	Steve Jobsschool: goed rapport
06	Kort nieuws	25	Aan het woord: Marcel Drenth
09	Column
Ritske van der Veen	26	Splitsen van grondgebied
10	Eerste ondersteuningsplanraad	32	School! antwoordt
12	Vijf vragen: Schoonhovens College	34	School! en excursie
Verzetsmuseum
16	Loten voor Amstelveen College	35	School! en recht
Entreerecht
20	Tweetalige basisscholen	36	Opmerkelijk
22	Allemaal Chinees in de brugklas		

VOS/ABB binnen Woerden verhuisd

VOS/ABB is op 13 januari binnen Woerden verhuisd naar een kantoorpand vlak bij het station. Het nieuwe bezoekadres is: Houttuinlaan 8, 3447 GM Woerden.

Het postadres en telefoonnummer blijven ongewijzigd: VOS/ABB, Postbus 162, 3440 AD Woerden, 0348-405200. Ook het telefoonnummer van de Helpdesk blijft ongewijzigd: 0348-405250 van 08.30 tot 12.30 uur. Alle mailadressen @vosabb.nl zijn uiteraard ook hetzelfde gebleven, bijvoorbeeld helpdesk@vosabb.nl.

Het nieuwe VOS/ABB-pand aan de Houttuinlaan in Woerden.

VOS/ABB is de enige gebruiker van het kantoor op de nieuwe locatie. Het gebouw is praktischer ingericht dan het vorige gebouw aan de Polanerbaan. Zo is er een grote ruimte voor cursussen en trainingen. De bereikbaarheid is zeer goed. De snelweg A12 ligt op enkele minuten rijden van het kantoor. Bij de

nieuwe locatie zelf is beperkte parkeer-ruimte, maar vlak bij is een groot parkeerterrein waar bezoekers gebruik van kunnen maken. Station Woerden met directe verbindingen naar Utrecht, Amsterdam, Den Haag en Rotterdam ligt op nog geen vijf minuten lopen van de Houttuinlaan. ◀

Krachtbronnen

Tien basisscholen werken mee aan de ontwikkeling van de nieuwe lesmethode Krachtbronnen.

Deze methode voor levensbeschouwelijk onderwijs zet in op levensbeschouwing, burgerschap en sociaal-emotionele ontwikkeling. Het lesmateriaal is geschikt voor zowel openbare, protestants-christelijke als katholieke scholen en richt zich op de groepen 7 en 8. 'Juist deze leerlingen komen na de basisschool in een ander sociaal kader terecht. Krachtbronnen biedt de leerkracht een handvat om ze daar op voor te bereiden', melden de samenwerkende uitgeverijen Thieme-Meulenhoff en Oase. ◀ [Meer informatie staat op www.krachtbronnen.nu](http://www.krachtbronnen.nu).

VOO-Congres Krimp: kansen door samen te werken

De Vereniging Openbaar Onderwijs (VOO) houdt op woensdag 23 april de algemene ledenvergadering en het congres 'Krimp: kansen door samen te werken', met onder anderen Luc Stevens. Deelname is gratis voor leden.

Het congres begint om 10.15 uur en duurt tot 15.00 uur. De korte algemene ledenvergadering maakt deel uit van het programma. De inleiding wordt verzorgd door Luc Stevens, emeritus hoogleraar orthopedagogiek en directeur van het NIVOZ. Aansluitend kunt u tijdens twee workshoprondes inspiratie opdoen voor uw school, team en medezeggenschapsraad.

De workshops worden verzorgd door onder anderen Sake Saakstra, directeur-bestuurder van Comperio, het

openbaar primair onderwijs in Oost- en West Stellingwerf en lid van de werkgroep krimp van de PO-raad, Jeroen Peters en onderwijsadviseurs Jan de Vos, Flora Breemer en Janny Arends van de VOO.

◀ Bent u nog geen lid? Als uw school, MR of ouderraad besluit om deel te nemen en tegelijkertijd lid te worden van de VOO, is deelname gratis. Aanmelden via www.voo.nl/congres of mail naar voo@voo.nl, onder vermelding van 'Aanmelding congres Krimp'.

Vereniging Openbaar Onderwijs reorganiseert

De Vereniging Openbaar Onderwijs (VOO) voert in de eerste maanden van 2014 een beperkte reorganisatie door.

Aanleiding is de beëindiging van de rijkssubsidie voor de landelijke ouderorganisaties. De reorganisatie leidt tot het vertrek van enkele medewerkers en directeur/bestuurder Bert-Jan Kollmer. De Vereniging Openbaar Onderwijs blijft opkomen voor de belangen van het openbaar onderwijs en haar leden: openbare scholen, personeelsleden, medezeggenschapsraden en ouders in het bijzonder. De vereniging zet zich ook in 2014 onverminderd in voor het onderwijs als ge-

heel, zoals in het ideaal 'niet apart maar samen' is verwoord.

Voor VOO-leden is de nieuwe helpdesk geopend, die bereikbaar is op het nummer 036-7116178, elke schooldag bereikbaar van 9.00 tot 12.00 uur, of via e-mailadres helpdesk@voo.nl. Adviseurs beantwoorden dagelijks vragen van directeuren, MR-leden en ouderraden over onder meer medezeggenschap, krimp, tussenschoolse opvang en schooltijden. ◀

Nieuwe directeur/ bestuurder VOO

Rein van Dijk (61) is de nieuwe directeur/bestuurder van de Vereniging Openbaar Onderwijs.

Rein is al vanaf 2002 werkzaam als beleidsadviseur bij de Vereniging Openbaar Onderwijs en hield zich onder meer bezig met de versterking van medezeggenschap, de professionalisering van de tussenschoolse opvang en de invoering van passend onderwijs. Eerder werkte Rein als directeur van basisscholen in het openbaar onderwijs in Assen, Aalden, Alphen aan den Rijn en Leiden en als 'meester' in het Rotterdamse openbaar onderwijs. ◀

Openbaar onderwijs dichterbij

De realisatie van openbaar onderwijs in het Noord-Limburgse dorp Maasbree lijkt na jaren eindelijk in zicht te komen.

Het college van B&W van de Noord-Limburgse gemeente Peel en Maas voert de motie uit die de gemeenteraad in december heeft aangenomen om een openbare basisschool in de kern Maasbree mogelijk te maken. In april wordt nu een directe behoeftemeting gehouden om te kijken of er nog steeds voldoende belangstelling is voor openbaar onderwijs in het dorp. Op 10 maart is daarover in samenwerking met VOS/ABB een informatiebijeenkomst. Als de peiling positief uitvalt, wordt na de zomervakantie een aanvraag ingediend voor het Plan van Scholen. De nieuw op te richten openbare school wordt dan onder het bestuur van de stichting Akkoord!po gebracht.

Een groep ouders in Maasbree ijvert al jaren voor openbaar onderwijs. In 2011 nam de gemeenteraad al eens een soortgelijke motie aan, maar dat leidde destijds tot niets. Een wetsverandering geeft de ouders tegenwoordig een sterkere positie. Als er vijftig ouderverklaringen zijn, móet het college van B&W in actie komen. De oudergroep maakt daar nu met steun van VOS/ABB gebruik van. ◀

Controleer nota's van Loyalis!

Het is raadzaam om nota's van Loyalis extra goed te controleren op hun juistheid.

De openbare Regionale Scholengemeenschap Goeree-Overflakkee heeft bij Loyalis een collectieve verzekering voor het Invaliditeitspensioen Aanvullingsplan (IPAP). Toen de school in augustus de premievoorschotnota kreeg, was die veel hoger dan

verwacht. Loyalis had een fout gemaakt en er kwam een correctienota.

In januari bleek dat ook de premievoorschotnota voor 2014 met ongeveer 40.000 euro twee keer zo hoog was als waar de school rekening mee had gehouden. Loyalis

bood excuses aan en stuurde wederom een correctienota.

De Helpdesk van VOS/ABB adviseert alle scholen die een contract met Loyalis hebben, de nota's van dit bedrijf extra goed te controleren! ◀

School looft zeilreis uit

De openbare scholengemeenschap Hugo de Groot in Rotterdam kwam eind januari uitvoerig in de pers door haar unieke beloningssysteem.

De school van directeur Eric van 't Zelfde belooft twee leerlingen die zich goed gedragen en inzet tonen, met een zesweekse zeilreis door het Caribisch gebied, betaald door een sponsor. Geen eenmalige actie, maar schoolbeleid. 'Een kind wil gezien worden. Belonen werkt', zegt Van 't Zelfde hierover. Hij vertelt meer over zijn school, waar ook structureel meer les wordt gegeven dan elders, op pagina 14/15 van dit nummer. [◀ Ook spreekt hij op de conferentie LEF! van VOS/ABB op 13 februari \(zie het bericht hiernaast\).](#)

Project LEF! van start

Het nieuwe project LEF! van VOS/ABB gaat over innovatie in het voortgezet onderwijs. Doel van het project is scholen inspiratie en ondersteuning te bieden voor innovatieve ideeën in het onderwijs.

Op de startbijeenkomst op 13 februari in Amersfoort vertelt een aantal onderwijspioniers over hun onconventionele aanpak. Een van hen is Eric van 't Zelfde, directeur van de openbare 'superschool' Hugo de Groot in Rotterdam, een soort campus voor kinderen van 2 tot 18 jaar. Op de pagina's 14 en 15 van dit nummer vertelt hij hoe hij dat heeft geregeld. Er zijn heel wat 'heilige huisjes' omver getrapt. Ook Aleid Truijens, kritisch onderwijsjournalist van de Volkskrant, is bij de startbijeenkomst aanwezig. [◀ Via het project LEF! wil VOS/ABB leden met innovatieve plannen bij elkaar brengen en hun ondersteuning bieden als ze aanlopen tegen regelgeving, huisvestings-](#)

Janine Eshuis, projectleider.

[problemen of iets dergelijks. Ook zullen vaker inspiratiebijeenkomsten worden georganiseerd. Projectleider is Janine Eshuis, die u kunt bereiken via e-mail: \[jeshuis@vosabb.nl\]\(mailto:jeshuis@vosabb.nl\).](#)

Benoeming personeel: waar moet u op letten?

De Helpdesk van VOS/ABB organiseert een extra bijeenkomst over de verplichtingen waarmee het bevoegd gezag rekening moet houden bij de benoeming van personeel.

De gratis bijeenkomst is interessant voor P&O'ers, teamleiders, directeuren en bestuursleden uit het primair onderwijs. De juristen Céline Adriaansen en José van Sneek van de Helpdesk zullen ingaan

op onder andere de 36 maandentermijn en tijdelijke uitbreidingen, benoeming in twee functies en het belang van de Verklaring Omtrent het Gedrag. De bijeenkomst is op dinsdag 15 april van 13 tot 16

uur bij VOS/ABB in Woerden. Aanmelden: secretariaatvereniging@vosabb.nl. [◀ Let op: deze gratis cursus is voor organisaties die bij VOS/ABB zijn aangesloten. Niet-leden kunnen niet deelnemen.](#)

Actuele ontwikkelingen medezeggenschap

De Vereniging Openbaar Onderwijs organiseert een ledenbijeenkomst over de actuele ontwikkelingen in medezeggenschap op school.

Deze gratis bijeenkomst is bestemd voor MR-leden en directeuren uit het primair onderwijs. Onderwijsadviseurs Janny Arends en Rein van Dijk zullen ingaan op onder meer de code goede mede-

zeggenschap en een aantal komende wetwijzigingen. De bijeenkomst is op woensdag 16 april van 13.00 tot 16.00 uur bij de VOO in Almere en uitsluitend toegankelijk voor MR'en die bij VOO zijn

aangesloten. Niet-leden kunnen niet deelnemen. [◀ Aanmelden: \[voo@voo.nl\]\(mailto:voo@voo.nl\).](#)

Ritske van der Veen
Directeur VOS/ABB

*‘Het lijkt
een vanzelf-
sprekend-
heid, maar
dat is het
niet’*

*Ritske van der Veen,
directeur VOS/ABB, en
Rein van Dijk, directeur
Vereniging Openbaar
Onderwijs, schrijven
beurteilungen een column.*

Iedereen welkom!

Volgende maand is het alweer voor de derde keer dat in het hele land de School!Week wordt gehouden. De openbare en algemeen toegankelijke scholen kunnen in de week van 17 tot en met 21 maart laten zien waar zij voor staan. VOS/ABB en de Vereniging Openbaar Onderwijs organiseren deze jaarlijkse campagneweek samen.

Het motto van de School!Week is ‘Ik ben welkom’. De openbare en algemeen toegankelijke scholen zijn immers van en voor iedereen, ongeacht iemands afkomst, levensbeschouwelijke achtergrond en/of seksuele geaardheid. Voor u is dat misschien een vanzelfsprekendheid, maar dat is het niet. Het komt in het bijzonder onderwijs helaas nog voor dat bepaalde leerlingen en personeelsleden niet welkom zijn. Bijvoorbeeld omdat hun levensbeschouwing niet zou passen bij het karakter van de school. Of ze worden niet volledig geaccepteerd vanwege hun geaardheid. In het openbaar onderwijs kan iedereen op basis van wederzijds respect zijn wie hij of zij is. Daar mogen we trots op zijn, dat moeten we koesteren!

Midden in de campagneweek, op woensdag 19 maart, kunt u in Amersfoort onze conferentie ‘Openbaar onderwijs verbindt’ bijwonen. We organiseren de conferentie in samenwerking met de pabo’s die het diploma openbaar onderwijs aanbieden. Dit is een speciale module waarmee pabo-studenten zich kunnen verdiepen in de eigenheid van het openbaar onderwijs. We hebben bevroegen pabo-docenten en andere sprekers uitgenodigd die colleges en workshops verzorgen. Het wordt een middag vol informatie, inspiratie en ontmoetingen.

De middag wordt geopend met de presentatie van het eerste exemplaar van onze publicatie over het ideaal ‘School!’. Hierin wordt een toekomst geschetst waarin alle kinderen samen naar een school zonder denominatie gaan. Auteurs uit alle delen van het onderwijsveld hebben eraan meegewerkt. Alle deelnemers aan de conferentie ontvangen een gratis exemplaar.

De School!Week, die in Nederland dus inmiddels een begrip is geworden, maakt dit jaar een begin over de grens. Het Onderwijssecretariaat van de Steden en Gemeenten van de Vlaamse Gemeenschap (OVSG), waarmee VOS/ABB samenwerkt, brengt de campagne onder de aandacht bij zijn openbare scholen. Dat doet OVSG eveneens onder het motto ‘Ik ben welkom’. Op 25 maart is er een uitwisselingsbijeenkomst. U bent daar uiteraard van harte welkom. De bijeenkomst is in Kalmthout, net over de grens bij Antwerpen.

Ten slotte: het is altijd fijn om een succesje te vieren. Schoolbesturen hoeven niet meer op te draaien voor onverantwoorde kosten als de gemeenteraad per se een klein basisschooltje wil openhouden. VOS/ABB heeft daar lange tijd voor gepleit bij de landelijke politiek. Wat was het probleem? Diverse schoolbesturen die hadden besloten een kleine basisschool te sluiten, omdat het financieel en vaak ook onderwijskundig niet meer verantwoord was die open te houden, zijn door de gemeenteraad teruggedroefd. Dat kon ertoe leiden dat het bestuur het bewuste schooltje moest openhouden, en dat de andere scholen binnen hetzelfde bestuur daarvoor moesten bloeden. Sinds 1 januari is het zo geregeld dat de gemeenteraad nog steeds een klein schooltje kan openhouden, maar dan op voorwaarde dat de gemeente dat schooltje van het zelfstandige schoolbestuur overneemt. Op die manier kan het onderwijs niet meer worden geconfronteerd met uitgaven die volgens het schoolbestuur in het kader van de krimp van het aantal leerlingen onverantwoord zijn. ◀

Leerlingen in de ondersteuningsplanraad

Al sinds half november heeft het samenwerkingsverband voortgezet onderwijs De Meierij in Den Bosch een ondersteuningsplanraad. Na een goed en intensief voorbereidingstraject met een werkgroep Voorlopige OPR hadden zelfs 32 mensen zich kandidaat gesteld voor 16 zetels.

De betrokkenheid en medewerking vanuit de scholen binnen De Meierij was groot. Rein van Dijk, adviseur van de Vereniging Openbaar Onderwijs (VOO), begeleidde via het Steunpunt medezeggenschap passend onderwijs de werkgroep Voorlopige OPR (VOPR). Hij prijst de inzet van de leden van de OPR: 'Wat een traject hebben zij afgelegd: eerst de werkgroep VOPR die het OPR-reglement heeft gemaakt, toen de werkgroep verkiezingen waarbij een goede en eerlijke kandidatuurprocedure is gevolgd en ten slotte een verkiezingscommissie die ervoor zorgde dat de communicatie naar alle betrok-

kenen op gang kwam. Met als resultaat dat er maar liefst vier leerlingen in de ondersteuningsplanraad zitten.'

Andere toon

Eén van die leerlingen, Lennart Zandbergen, zat in de werkgroep VOPR en straks ook in de ondersteuningsplanraad. Lennart zit op het Elde College in Schijndel. In de werkgroep dacht hij mee over het reglement en statuut voor de ondersteuningsplanraad en maakte hij de wervingsbrief voor kandidaat-leerlingen. Deelname aan deze werkgroep en de ondersteuningsplanraad ziet hij als een mooie en interessante ervaring. Lennart: 'Het lezen van de stukken was soms best pittig, maar ik kreeg altijd alle ruimte om vragen te stellen.'

Rein van Dijk benadrukt dat de inbreng van Lennart vanuit het leerlingperspectief een duidelijke meerwaarde heeft: 'Je moet je realiseren dat het belang van leerlingen het beste naar voren komt, als zij ook echt aanwezig zijn in een overleg. Toen Lennart in de werkgroep kwam, vroeg hij meteen of er een aparte wervingsbrief voor leerlingen kon komen. Die vereist toch net een andere toon dan een brief aan ouders. Het mooie is dat er

nu dan ook vier leerlingen in de ondersteuningsplanraad zitten. Dat is zeker te danken aan Lennarts inzet.'

Lennart vindt deelname van leerlingen aan de ondersteuningsplanraad vanzelfsprekend: 'Het gaat bij alle zaken op school om de leerling. Het is daarom goed om die er direct bij te betrekken. Zo wordt er niet over leerlingen gesproken, maar met leerlingen.' Echt veel begeleiding heeft Lennart niet gehad, maar dat vond hij ook niet nodig. Een ander lid was altijd bereid om nog even wat uit te leggen en ook bij het LAKS kon hij met vragen terecht. Lennart kreeg voor deelname aan de werkgroep een vacatievergoeding die gelijk was aan de vergoeding voor de ouders. Dat vindt hij terecht. 'Als leerling doe je hetzelfde werk en wordt er ook hetzelfde van je verwacht. Waarom zou je dat dan anders waarderen?'

◀ [Wilt u meer weten over leerlingen in de ondersteuningsplanraad? Neem contact op met het Steunpunt medezeggenschap passend onderwijs, telefoon 800-2700 400 \(gratis\) voor ouders en leerlingen, tussen 10.00 en 15.00 uur. Personeelsleden kunnen bellen tussen 12.00 en 17.00 uur. Voor directeurs en schoolbestuurders is het telefoonnummer 036 - 536 8718.](#)

Meer jeugd in OPR De Meierij

Naast Lennart Zandbergen zitten twee leerlingen van het openbare Stedelijk Gymnasium uit Den Bosch in de OPR van De Meierij: Caitlin Dartee en Judith Oppenheimer. De vierde leerling in deze OPR is Janneke van Zon van Gymnasium Beekvliet.

School!Week

ik ben welkom

openbaar en algemeen toegankelijk onderwijs

Gratis tablet naar Roswinkel

De gratis tablet die is verloot onder de eerste 100 deelnemers aan de School!Week 2014, is gewonnen door openbare basisschool Dreske in het Drentse Roswinkel. De tablet was beschikbaar gesteld door The Rent Company uit Rosmalen.

Obs Dreske gaat in de School!Week (van 17 tot en met 21 maart) open huis houden voor ouders en grootouders en de school versieren met door de leerlingen gemaakte posters van de slogan 'Ik ben welkom'. Ook andere scholen hebben open dagen aangemeld, soms in combinatie met een ballonnenwedstrijd of een tentoonstelling. Obs De Zuidwester in Heiloo maakt er bijvoorbeeld een 'Kinderkunstmuseum' van. Andere scholen organiseren een lunch voor leerkrachten of een bezoekje aan peuters of bejaarden in de wijk.

Feest op obs Dreske bij de overhandiging van de tablet.

Spelen met kernwaarden

Het bestuur OPO Rivierenland (Tiel, Culemborg en Wadenoijen) gaat in de School!Week het trainingsspel ID!ee spelen met het personeel, om de kernwaarden van openbaar onderwijs tastbaar te maken.

VOS/ABB verzorgt dan de spelleiding. Zo'n middag spelen met kernwaarden is overigens nog aan te vragen via ikbenwelkom@vosabb.nl. U betaalt alleen de benodigde spellen à 25 euro; de spelleiding is gratis. < Zie ook www.openbaaronderwijs.nu.

School!Week gaat over de grens

De Vlaamse zusterorganisatie van VOS/ABB, de OVSG, brengt de School!Week ook in Vlaanderen onder de aandacht. Bovendien is er midden in de School!Week, op 25 maart, een bijeenkomst in het Belgische Kalmthout voor bestuurders en schoolleiders uit het grensgebied. Het wordt een expertmeeting over grensoverschrijdende samenwerking in het onderwijs. <

Alles over de School!Week

Lees alles over de School!Week 2014 op de website www.openbaaronderwijs.nu. Daar kunt u ook de inspirerende actiekraant downloaden, die eerder met het novembernummer van dit magazine is meegezonden.

Extra in de School!Week: Medezeggenschapstraining voor schoolleiders

VOO en VOS/ABB bieden schoolleiders in de School!Week, op maandag 17 maart, een gratis medezeggenschapstraining aan.

Hier kunt u uw kennis van de Wet medezeggenschap op scholen opfrissen, en krijgt u handige tips & tricks mee. De

training is van 13.30 tot 16.30 uur in het nieuwe kantoor van VOS/ABB aan de Houttuinlaan 8 in Woerden, vlakbij het

station. Schrijf in bij Simone Baalhuis via sbaalhuis@vosabb.nl. <

Schoonhovens College breidt uit

Al een paar jaar staan er noodlokalen bij het Schoonhovens College, maar die worden binnenkort vervangen door nieuwbouw – op beide locaties. Deze openbare school blijft maar groeien. Er zijn inmiddels 1400 leerlingen en voor het jaar 2015/2016 wordt nog een piek van 1500 leerlingen verwacht. Vandaar de uitbreiding van de gebouwen.

Rector Berend Buddingh' is er blij mee.

Hoe komt het dat de leerling-aantallen op uw school blijven stijgen?

'Het is niet zo dat hier geen concurrentie is: er is ook een grote pc-school in Schoonhoven. Maar ik merk dat de leerlingstromen niet meer zo automatisch langs de zuilen verlopen als vroeger. Ouders kiezen niet meer alleen op basis van denominatie, ze kiezen voor kwaliteit. Onze school scoort goed in de lijstjes en heeft een open sfeer. De leraren hier gaan op een natuurlijke manier met de leerlingen om. Dit is ook een eigentijdse school, met alle richtingen en ook bijvoorbeeld tweetalig onderwijs. Op de vmbo-locatie hebben we als eerste in Nederland een supermoderne lasrobot. De gebouwen worden ook steeds mooier. De vmbo-locatie krijgt nog dit jaar een moderne nieuwe gymzaal, waarna de oude gymzaal wordt verbouwd tot vier lokalen. Op de andere locatie komen in 2015 zes nieuwe lokalen, een nieuwe mediatheek en een bèta-lab, om de leerlingen meer uitdaging te bieden.'

Het Schoonhovens College is bekend om zijn sterke banden met het bedrijfsleven. Hoe doen jullie dat?

'Wij kennen al jaren een Stichting Vrienden van het Schoonhovens College, die bestaat uit ruim 90 bedrijven. Doel van

die stichting is het onderwijs zo goed mogelijk te laten aansluiten bij de beroepspraktijk. De stichting werft fondsen om te zorgen dat de machines in onze lokalen altijd up-to-date zijn, zodat de jongeren leren werken met het juiste materiaal. Door de sterke contacten met het bedrijfsleven hebben wij nooit moeite om onze stagiairs te plaatsen. Integendeel: we hebben meer plaatsen dan stagiairs. Die sterke contacten zijn trouwens vooral te danken aan de netwerkkwaliteiten van Leen Prins, de locatiedirecteur van het vmbo.'

Waarom hadden jullie onlangs een lesmarathon?

'Met zo'n activiteit willen we maatschappelijke betrokkenheid bij de leerlingen stimuleren. Dit schooljaar was het de lesmarathon voor War Child, die hier een paar mooie presentaties heeft verzorgd. Net voor de kerstvakantie hebben we 24 uur aan één stuk lesgegeven. De leerlingen lieten zich daarvoor sponsoren, en ze haalden in totaal 12.850 euro op! De onderbouwleerlingen gingen door tot halftwaalf 's avonds, de middenbouw tot twee uur 's nachts en de bovenbouw was er de hele nacht. Ze kregen bijzondere lessen, zoals een Franse pubquiz, een Duitse kerstles, en een spannend moordspel in de kelder. Toch was het

best zwaar, zowel voor de leerlingen als voor de leraren. Ik heb hier zelf nog even op een luchtbedje gelegen. We gaan dit niet elk jaar doen!'

Wat doet u aan de openbare identiteit van uw school?

'De openbare identiteit spreekt vooral uit onze open houding, het respect voor iedereen, van welke geloofsovertuiging of afkomst dan ook. Daarnaast zou ik graag wat meer doen aan levensbeschouwing, bijvoorbeeld elke week een moment van reflectie met de leerlingen. Daarvoor zoek ik nog zoiets als de Inspiratiekalender die voor het primair onderwijs is gemaakt. Die geeft mooie concrete aanzetten voor gesprekken over levensvragen.'

Waarom wilt u op deze plek gefotografeerd worden?

'Ik sta hier in de aula van de locatie voor vmbo-t-, havo- en vwo, bij onze medewerkster Bea Geurts die de keuken en de kantine runt. Dat doet ze geweldig. Ze zorgt voor lekkere en gezonde broodjes, maar ook voor een leuke sfeer in de aula. Bea heeft een natuurlijke klik met de leerlingen en veel humor. Via haar eigen twitteraccount @sckantineap twittert ze met de kinderen, bijvoorbeeld over het broodje van de week. Ik wil Bea graag eens in het zonnetje zetten.' <

‘Alles wat niet kan, gaan wij doen’

OSG Hugo de Groot ligt midden in Oud-Charlois: een van de zwakste wijken van Rotterdam. Mede dankzij de onconventionele benadering van rector Eric van 't Zelfde zit de school in de lift. Opmerkelijk is dat er les wordt gegeven aan leerlingen van 2 tot 18 jaar. Om dat voor elkaar te krijgen zijn heel wat heilige huisjes omver getrapt.

Ik ben in 1995 in het onderwijs begonnen, in de Haagse Schilderswijk. Zo armoedig had ik het nog nooit meegemaakt, maar ik werd direct verliefd op die doelgroep’, vertelt Van 't Zelfde. Toen hij na een aantal jaar overstapte naar de directie van een witte school met dezelfde armoedeproblematiek, begon hij naar eigen zeggen ‘te beseffen dat het Nederlandse onderwijssysteem de ontwikkeling van kinderen tegenhoudt’. Wat zijn de beperkingen van ons onderwijssysteem dan? ‘Bijvoorbeeld het feit dat je in dertien vakken les hebt en in acht vakken examen doet. En nu weer die zak-slaagregeling. Er zitten in havo 4 Chinese leerlingen die voor alle bètavakken ‘sky high’ staan, maar voor Nederlands een 4 hebben. Die mogen straks niet naar de TU Delft. Dat vind ik krankjorum. Zo lopen we specialisten mis. Daar moeten we in het onderwijsveld vooral niet mee akkoord gaan.’

Fundamenteel anders

In 2009 werd Van 't Zelfde gevraagd om directeur te worden op OSG Hugo de Groot in Rotterdam. Dé kans om zaken echt fundamenteel anders te gaan aanpakken. In eerste instantie moest hij flink orde op zaken stellen: een aanzienlijk aantal docenten vertrok, de financiën moesten op orde en Van 't Zelfde ging de contacten met de basisscholen aantrekken. ‘Want je bent net een bakker, hè? Zonder klanten ga je dicht.’

Toen hij na deze pijnlijke beginperiode echt onderwijsinhoudelijk wilde doorpakken, realiseerde hij zich dat zijn school eigenlijk vocht tegen de bierkaai. ‘De leerlingen komen met een achterstand van 2

aan een aantal bredeschoolactiviteiten. De maatregelen wierpen al snel vruchten af. ‘We merkten dat er een ander publiek op onze school af begon te komen. De aso’s wisten al snel: op die school hoef je

‘Lestabellen structureel opgehoogd tot 38 uur per week’

jaar bij ons binnen. We moeten dus eigenlijk 6 jaar mavo in 4 jaar tijd aanbieden. Dat gaat het nooit worden. En als beloning voor het harde werken, krijg je ook nog eens van de Inspectie op je falie. Daar kan de Inspectie niets aan doen, die werkt ook binnen een verouderde structuur.’

Ondergedompeld

De school nam het ingrijpende besluit om de lestabellen structureel met 10 uur op te hogen, tot 38 uur per week. In de extra tijd worden leerlingen helemaal ondergedompeld in taal en begrijpend lezen. ‘Als je kinderen verplicht 38 uur week op school laat zitten, moet je natuurlijk wel zorgen dat die lessen door heel goede docenten worden gegeven, anders is het een asociaal besluit. We zijn docenten dus intensief gaan trainen’, vertelt Van 't Zelfde. Naast alle taallessen moeten leerlingen ook deelnemen

niet meer te zijn, want daar mag je echt helemaal niets!’

Doorbraak

Maar alle inspanningen ten spijt, de achterstanden bleven. Voor Van 't Zelfde was het duidelijk dat er óók in het basisonderwijs iets ingrijpend moest veranderen: hij wilde een eigen basisschool. In de pogingen dit voor elkaar te krijgen, liep hij jarenlang tegen weerstand, belemmerende regelgeving en andere hindernissen op. De doorbraak kwam tijdens een studiereis naar Schotland, die hij met een aantal belangrijke onderwijsmensen maakte. ‘In Schotland wordt al een paar honderd jaar les gegeven aan leerlingen van 2 tot 18 jaar. De groep zag met eigen ogen dat dat werkt.’

Inmiddels geeft OSG Hugo de Groot vanuit twee gebouwen basisonderwijs en er is een pand gekocht waarin voorschoolse

Eric van 't Zelfde tussen zijn leerlingen: 'Eén uurtje per dag extra les maakt een enorm verschil'

educatie wordt aangeboden. Uiteindelijke doel is om een campus voor zo'n 1200 leerlingen te ontwikkelen, met aparte gebouwen voor voortgezet onderwijs, basisonderwijs en voorschoolse educatie.

Verschil maken

De grote vraag is natuurlijk: hoe gaan de basisscholen van OSG Hugo de Groot erin slagen om de kinderen wél op het beoogde niveau te brengen? Hoe gaan zij het verschil maken?

Om te beginnen is ook hier de lestabel verhoogd met 270 uur per jaar. Tijdens de reguliere lestijd – 930 uur per jaar – zitten de leerlingen gewoon in groepsverband bij elkaar. 'Niet ideaal, maar wettelijk gezien kunnen we daar niet omheen.' De 270 extra uur worden minder conventioneel ingevuld. Vanaf groep 7 krijgen leerlingen tijdens die extra uren in niveaugroepen les van vo-docenten.

Twee jaar geleden heeft de school daar tijdens een pilotproject bijzonder positieve ervaringen mee opgedaan: 'Elke dag kwamen 248 leerlingen van verschillende basisscholen uit de wijk na schooltijd naar onze vo-locatie om één uur extra les te volgen. Bij de nulmeting scoorden deze basisscholen bij taal en rekenen onder het landelijk gemiddelde, na afloop van dat jaar scoorden ze erboven. Met één uurtje per dag extra les!'

Falen is geen optie

'Toen ik hier vijf jaar geleden kwam werken, waren we het lachertje 'op Zuid', zegt Van 't Zelfde. 'Maar nu beginnen we een voorbeeldschool te worden. Onze vo-poot is in een paar jaar tijd vijf keer zo groot geworden, in 2017 wil ik 740 leerlingen hebben. We zijn van zwak naar voldoende gegaan, en over vijf jaar tijd wil ik goed zijn', besluit hij gedreven en bevlogen.

In het realiseren van deze ambities spelen leraren volgens hem een sleutelrol. 'Ik zorg ervoor dat de leraren hun werk goed kunnen doen, want zij doen het echte werk. Zij zijn mijn tankdivisie, de hersenen in het gebouw. Op veel scholen heb ik gezien dat die hersenen niet gebruikt worden. Dat zal mij niet gebeuren. Samen met mijn team gaan we dit waar maken. Ik ben mijn team dan ook iedere dag dankbaar. Falen is geen optie!' <

Eric van 't Zelfde is een van de sprekers op de startconferentie van het VOS/ABB-project LEF, dat op 13 februari van start gaat.

Zie pagina 8.

Loten voor populair Amstelveen College

Een kleinschalige school met meer dan 1500 leerlingen. Dat is het openbare Amstelveen College gelukt. Het gebouw is groot, maar er heerst een bijna huiselijke rust. Rector Mark Manders moest dit schooljaar ongeveer 90 enthousiaste leerlingen teleurstellen: de school was vol.

Een rustige en overzichtelijke school.

Goede huisvesting maakt een school extra aantrekkelijk en dat geldt zeker voor het nieuwe Amstelveen College. De school kreeg na de nieuwbouw - en dankzij steeds betere examenresultaten - een hausse van aanmeldingen te verwerken. Mark Manders zag zich dit schooljaar voor

het eerst gedwongen een plaatsingsbeleid te hanteren. De loting betekende voor een flink aantal kinderen dat zij naar een andere school moesten. 'Verschrikkelijk', zegt Manders, 'maar onvermijdelijk.' De nieuwe school is gebouwd voor 1500 leerlingen en er zijn er nu, het eerste jaar, al 1570. 'Dat is redelijk veel. We hebben vier gymlokalen, maar veel leerlingen hebben een sportprofiel, dus wij moeten nu al een gymzaal bijhuren.'

Manders wilde de tijd van onzekerheid voor ouders zo kort mogelijk houden. Daarom kregen zij op maandag een brief waarin stond dat hun kind was uitgeloot

en was er woensdag al een voorlichtingsavond, waar ze hun kind meteen konden inschrijven op een andere school. Manders: 'We wisten wat er zou gebeuren. Ik heb op voorhand de politiek geïnformeerd over de klachten die zij zouden krijgen. En ik heb een slechtnieuwstraining laten geven aan onze administratie. Over hoe je omgaat met boze ouders die komen binnenlopen, of met telefoontjes. Zo waren we voorbereid op de verwijten die we zouden krijgen en de oplossingen die we konden bieden. Dat maakte dat we het vrij efficiënt konden oplossen en ook dat ouders zich wel begrepen voelden.'

Naar de rechter

Het nieuwe schoolgebouw van het Amstelveen College leverde flink meer aanmeldingen op. De meeste leerlingen komen uit Amstelveen, maar ze komen ook uit Uithoorn, Aalsmeer, Badhoevedorp en Ouderkerk aan de Amstel. Toen bekend werd dat er een loting zou plaatsvinden, stapte een aantal ouders uit de gemeente Ouder-Amstel naar de rechter. Die gaf hun gelijk. Toch konden er dit schooljaar 90 leerlingen niet worden toegelaten.

Mark Manders bij het nieuwe gebouw van het Amstelveen College, dat meteen te klein is.

'Moeite met toelatingsbeleid op openbare school'

Open dag

Het valt op hoe rustig en overzichtelijk het nieuwe gebouw van het Amstelveen College is. 'We hebben ongelooflijk nagedacht over dit nieuwe gebouw. Voor ons zijn aandacht en kleinschaligheid belangrijk. Dat betekent dat de leerlingen hier aan de achterkant binnenkomen en meteen naar hun eigen afdeling toegaan. Via de trap gaan ze naar hun eigen dakterras en hun eigen lokalen. Ze hebben hun eigen plek, compleet met afdelingsmanager en afdelingsassistent.' Op de laatste open dag kreeg het Amstelveen College ruim 2100 bezoekers binnen. Manders: 'Iedereen gaat natuurlijk alle open dagen af, maar ik houd er rekening mee dat we volgend jaar weer behoorlijk zullen moeten loten. We hadden op de open dag een paar ouders die prin-

cipieel voor openbaar onderwijs kozen. Zij vroegen of dat reden is om voorrang te krijgen bij loting. Dat konden we natuurlijk niet doen, want het is nauwelijks meetbaar. Maar dat vind ik wel moeilijk, want ik ben een zwaar gelover in openbaar onderwijs. Iemand zei een keer tegen me dat hij met zijn zoon uit groep 8 op verschillende scholen was geweest. Op onze school trof hij de enige mensen die zijn zoon met zijn blauw kapsel echt aankeken en niet alleen naar zijn blauwe haar staarden. Dat is kenmerkend voor ons openbaar onderwijs: de verschillen juist leuk vinden. Het zoeken naar hoe iemand zichzelf kan zijn. Dat is de basiskracht waarop onze school draait en dat koesteren we. Het is ook een belangrijke reden waarom zoveel leerlingen voor onze school kiezen.' <

Vrijheid van onderwijs onder druk

Liberaal Reveil, het blad van de Teldersstichting, publiceerde vorig jaar een artikel van Robert van Rijn, oud-bestuurder van het Amstelveen College en VVD-gemeenteraadslid in Aalsmeer.

Van Rijn schrijft daarin dat de vrijheid van onderwijs onder druk staat door onvoldoende plaats op openbare scholen. Als recent voorbeeld noemt hij het Amstelveen College, waar het plaatsgebrek ouders noopt hun kind naar een niet-openbare scholengemeenschap te sturen. Gevraagd naar een toelichting op zijn artikel zegt Van Rijn: 'We zagen een enorme toeloop van leerlingen naar het Amstelveen College en te weinig capaciteit, waardoor we werden gedwongen om een toelatingsbeleid vast te stellen. Daar heb ik principiële moeite mee gehad, want daarmee tornen we aan de essentie van openbaar onderwijs: de algemene toegankelijkheid.'

Van Rijn vindt dat politici in dit soort situaties te gemakkelijk zeggen dat ouders hun kind maar naar een katholieke of christelijke school moeten sturen. 'Er gaat dan iets mis. Uit pragmatisme wordt de verzuiling even vergeten. Dat is meten met twee maten.' Van Rijn vindt dat de overheid overeenkomstig artikel 23 van de Grondwet moet zorgen voor 'voldoend openbaar onderwijs in een genoegzaam aantal scholen'. Hij schrijft in Liberaal Reveil: 'Hierin kan de garantie worden gelezen dat niemand openbaar onderwijs mag worden onthouden. Juist in de woorden 'een genoegzaam aantal openbare scholen' zit de angel in veel gemeenten en regio's. Er is gewoonweg sprake van te weinig capaciteit en aanbod om de vraag van ouders en leerlingen te kunnen beantwoorden.'

Van Rijn erkent dat in de praktijk niet altijd snel kan worden ingespeeld op stijgende of dalende leerlingenaantallen. Echt liberaal is het volgens hem daarom om te streven naar één ongedeelde school, waar elk kind welkom is. Hij onderstreept het belang van openbaar onderwijs met een historisch citaat van Bernardus Eedmans van de Liberale Unie, die theoloog was en liberaal Tweede Kamerlid tijdens de totstandkoming van het Grondwetsartikel 23 in 1917. 'Wie eenheid wil, kweekte niet reeds bij kinderen de gedachte, dat wat buiten eigen kring ligt moet worden bestreden en gemedend.'

Kleinere klassen niet per se beter

Onderwijsbonden klagen over steeds vollere klassen als gevolg van bezuinigingen en pleiten voor kleinere klassen. Staatssecretaris Sander Dekker ziet er niets in. Het is ook maar de vraag of kleinere klassen leiden tot betere onderwijskwaliteit.

Na vragen van SP-Kamerlid Jasper van Dijk ontstond discussie over de gemiddelde groeps grootte. De AOb kwam in haar enquête op een gemiddelde van 25,6 leerlingen, maar staatssecretaris Dekker houdt het bij gegevens van het ministerie, die wijzen op een gemiddelde groeps grootte van 22,8. Volgens de Algemene Onderwijsbond AOb komt het steeds vaker voor dat klassen meer dan 28 leerlingen hebben, wat onwenselijk zou zijn. Nog niet zo lang geleden wilde de overheid juist dat klassen kleiner werden. Basisscholen kregen daarom vanaf 1997 extra 'geoomerkte' middelen voor het verkleinen van groepen in de onderbouw. Dat geld kon door zo'n oormerk niet aan andere zaken worden besteed. De Onderwijsraad adviseerde om het geld ook voor andere maatregelen in te zetten. Vanaf 2003 mocht het ook worden besteed aan klassenverkleining in de bovenbouw. Toen

in 2006 de lumpsumfinanciering werd ingevoerd, kregen scholen meer autonomie en konden zij voortaan zelf kiezen hoe zij het geld gebruikten. In 2012 was de gemiddelde groeps grootte 22,8, een stijging ten opzichte van de groeps grootte in 2006 (22,4), toen de lumpsum werd ingevoerd.

Onderzoek naar groeps grootte

Een grote klas betekent voor leerkrachten onmiskenbaar meer nakijkwerk en oudergesprekken, maar voor de onderwijskwaliteit hoeft het geen gevolgen te hebben. Dat zegt Flora Breemer, adviseur van de Vereniging Openbaar Onderwijs (VOO). 'Als er al een generieke uitspraak over mogelijk is, is het dat klassenverkleining een dure maatregel is die weinig tot geen effect sorteert. Als je in onderwijs wilt investeren, kun je het beste in goede mensen voor de klas investeren. Daarvan weten we in elk geval dat het onderwijs er onbetwist beter van wordt.'

Breemer zegt dat het ingewikkeld is om het daadwerkelijke effect van maatregelen als klassenverkleining goed te meten. 'Onderwijs vindt nooit plaats in een laboratoriumsetting: er spelen altijd andere zaken mee die ook invloed hebben op het proces. Die andere zaken kunnen we helaas of gelukkig - het is maar net hoe je het ziet - niet uitschakelen. Daarom zijn er ook zoveel verschillende uitkomsten van onderzoek. Bovendien kun je je afvragen of er door een maatregel als klassenverkleining niet allemaal neveneffecten optreden. Een leerkracht met een kleine klas gaat misschien wel minder hard werken. Of leerlingen in een grote klas hebben meer maatjes met wie ze goed kunnen samenwerken en van wie ze veel van leren. Dat soort neveneffecten zou je ook allemaal in kaart moeten brengen als je hier onderzoek naar doet.' Breemer: 'De tendens is nu heel erg om te kijken welke maatregelen van invloed zijn op de leerprestaties van leerlingen. Maar de prestaties van leerlingen zijn niet het enige dat telt. Hun welbevinden is minstens zo belangrijk. Daar is veel minder onderzoek naar gedaan. De onderzoeken die er zijn, kunnen niet bewijzen dat hun welbevinden toeneemt of afneemt in een kleine klas. Zoiets verschilt natuurlijk per leerling. De ene leerling gedijt beter in een kleine klas, de ander mist dan misschien net een vriendje op hetzelfde niveau of met dezelfde interesses. Bovendien gaan leerkrachten ook verschillend om met een grote of kleine klas.'

Burgerinitiatief: 47.000 handtekeningen

Leraren In Actie (LIA) bood in de Tweede Kamer bijna 47.000 handtekeningen aan van voorstanders van kleinere klassen. Daarmee voldoet de onderwijsbond voor personeel in het voortgezet onderwijs ruimschoots aan het minimumaantal van 40.000 handtekeningen voor een zogenaamd burgerinitiatief. Dat betekent dat de Tweede Kamer het initiatief voor kleinere klassen in behandeling moet nemen. LIA wil dat het maximumaantal leerlingen per klas in het regulier onderwijs (zowel primair als voortgezte onderwijs) met ingang van het schooljaar 2014-2015 wordt teruggebracht naar 28. In een periode van drie jaar moet dit nog verder afnemen tot maximaal 24.

Rob Silverberg, hier met de grote combinatiegroep 4/5 van 'zijn' Emmaschool (hier 31 van de 33 leerlingen).

Tierelier

Ook Rob Silverberg, directeur van obs Koningin Emma in Schoonhoven, vindt dat de gemiddelde groepsgrootte maar weinig zegt. 'Alles op school staat of valt met de juf of meester. Vorig jaar hadden

groep 7/8 met 39 leerlingen, en dat ging stukken beter.'

'Niet zinvol'

Volgens Silverberg is het pleidooi voor een maximumaantal leerlingen per

volle schoolloopbaan van hun kind. Ook de ouderraad en een goed functionerende medezeggenschapsraad maken een school sterker. In de herfstvakantie maakten we een studiereis naar Finland. Wij moeten het - weliswaar in een heel andere situatie - met veel beperktere middelen doen. Maar ik vind dat wij het in Nederland helemaal niet gek doen, daar mogen we trots op zijn.' <

'Alles staat of valt met de juf of de meester'

we een kleuterklas met 42 leerlingen. De leerkrachten zagen er niet tegenop en wilden elk kind elke dag echt 'gezien hebben'. De groep draaide als een tierelier. Ik moet er wel bij zeggen dat er geen leerlingen met een zorgbehoefte waren.' Silverberg kan zich uit zijn eigen tijd als leerkracht nog wel herinneren dat de ene groep de andere niet is. 'Ik had een keer een groep 8 van maar 14 leerlingen. Mensen zeiden tegen me: "Goh Silverberg, wat een makkie." Nou, ik moest alle zeilen bijzetten! Een jaar later had ik een

groep dan ook niet zinvol. 'Op de teldatum 1 oktober had ik 295 leerlingen, maar aan het eind van het schooljaar kunnen het er wel 30 meer zijn. Wat een school goed maakt, is de kwaliteit van de leerkrachten en de schoolleider, én de sfeer. Als directeur moet je ervoor zorgen dat de leerkrachten goed les kunnen geven door hen goed te faciliteren en te ondersteunen, bij ziekte of met invallers. Ook met goede lokalen met de juiste voorzieningen. En vergeet niet de rol van ouders. Die zijn heel belangrijk voor een succes-

Groepsgrootte basis- onderwijs in 2011-2012

(gegevens OCW)

- Gemiddelde groepsgrootte: 22,8 (22,4 in 2006)
- Groepsgrootte onderbouw: 21,7
- Groepsgrootte bovenbouw: 24,1
- Leerling-leerkrachtratio: 18,5 (18,4 in 2006)
- Norm voor basisbekostiging in bovenbouw: 28

N.B. De leerling-leerkrachtratio ligt lager dan de gemiddelde groepsgrootte, omdat er ook klas-assistenten en IB'ers worden meegerekend.

Groep 1 spreekt **Engels**

Twaalf basisscholen doen volgend schooljaar mee aan een experiment met tweetalig onderwijs. Een van die scholen is de openbare Violen school in Hilversum.

Staatssecretaris Sander Dekker van OCW gaf vorig jaar in zijn plan van aanpak 'Engels in het primair onderwijs' al een toelichting op de pilot. Vlak voor de zomervakantie stuurde hij het naar de Tweede Kamer. Volgens hem willen steeds meer basisscholen een deel van de het onderwijs in het Engels geven. De afgelopen jaren hebben bijna 1000 basisscholen met behulp van een opstartsubsidie daarmee ervaring opgedaan.

Een volgende stap is het experiment met tweetalige basisscholen. Dit houdt in dat bij wijze van proef het onderwijs voor 30 tot 50 procent in het Engels mag zijn. Duits of Frans zou in principe ook kunnen, maar daar blijkt, ook in de ge-

bieden aan de grens met Duitsland en met Franstalig België, geen interesse voor. De extra aandacht voor Engels in het basisonderwijs gaat volgens de staatssecretaris niet ten koste van de Nederlandse taalvaardigheid van leerlingen.

Vijf over negen

Directeur Yvonne Sneekes van de openbare Violen school in Hilversum vertelt dat amper vijf minuten nadat zij te horen had gekregen dat haar school was geselecteerd voor de pilot, de eerste geïnteresseerde ouder al aan de lijn hing. 'Dat was een journaliste van de NOS. Ze wilde er voor haar kind graag meer over weten.' De context van Hilversum, met

internationaal georiënteerde bedrijven en veel hoogopgeleide niet-Nederlandse ouders, sluit aan op het experiment. Ook twee andere basisscholen in Hilversum doen eraan mee, dus een kwart van de deelnemers aan het experiment is gevestigd in de mediastad.

Engelstalig onderwijs is voor de Violen school niet nieuw. De school heeft al sinds 1980 een internationale afdeling voor kinderen van expats. De strikte regels om tot die afdeling te worden toegelaten, maken het voor Nederlandse ouders over het algemeen onmogelijk om hun kind daar onderwijs te laten volgen. 'De laatste jaren merkten we dat steeds meer ouders in deze omgeving interesse hadden in de internationale school. We hadden daarom al het idee om een tweetalige afdeling op te richten, maar volgens de huidige wet- en regelgeving mag je maar 15 procent van het onderwijs in een andere taal dan het Nederlands aanbieden. Nou ja, dat is natuurlijk niet echt tweetalig.'

De mogelijkheid om de Violen school aan te melden voor het experiment, kwam dan ook als geroepen. Toch was het voor Sneekes nog afwachten of haar school zou worden geselecteerd. 'Een informatiebijeenkomst in Utrecht voor basisscholen en hun besturen was drukbezocht. Nadat we ons bij het Europees Platform hadden aangemeld en in november het selectiegesprek hadden gehad, was het spannend. Op woensdag 8 januari klokslag negen uur kregen we de mail waarin stond dat we in de pilot zaten.'

'Ongewenst experiment'

'Het geld dat wordt uitgetrokken om docenten in het Engels te kunnen laten geven, kan beter besteed worden.' Dat vindt auteur en oud-hoogleraar Nederlands als tweede taal René Appel.

Appel reageerde op 13 januari in de Volkskrant op de proef met tweetalig onderwijs in Nederlands en Engels in twaalf basisscholen. Hij ziet in de nadruk op Engels 'een reële dreiging voor het Nederlands als cultuurtaal'. Bovendien zet hij vraagtekens bij het experiment, omdat de resultaten van eerdere vergelijkbare initiatieven in het buitenland niet onverdeeld positief zouden zijn geweest.

Een kritiekpunt van Appel is dat er 'wordt gestart met een experiment voor tweetalige scholen terwijl er voortdurend klachten zijn over het peil van het onderwijs in het algemeen'. Dat zou voor een groot deel te wijten zijn aan het niveau van de leerkrachten, schrijft hij. 'In plaats van daar iets aan te doen, verlegt de staatssecretaris de aandacht naar iets anders: de tweetalige school, vooralsnog vooral een hip, eigentijds experiment, dat uiteraard geld gaat kosten.'

Kleuters in groep 1 praten op de pilotschool voortaan 30 tot 50 procent van de tijd in het Engels.

Flexibel mee omgaan

De pilot begint volgend schooljaar in groep 1. Het is dus niet zo dat het tweetalig onderwijs direct in de hele school wordt ingevoerd. 'Als die groep 1 een groep 3 wordt, voorzien we een hobbeltje, omdat dan het leesonderwijs in het Nederlands begint. We moeten uitvinden of alle leerlingen de capaciteiten hebben om Nederlands en Engels op te nemen, zonder dat het startende lees-

proces wordt verstoord. Misschien dat we dan het Engelstalige onderwijs wat terugschroeven. We kunnen er flexibel mee omgaan. Voor de pilot is afgesproken dat het 30 tot 50 procent kan zijn. Voordeel van het experiment is dat we het met zijn twaalfen doen onder begeleiding van het Europees Platform en het ministerie van Onderwijs. We hoeven niet in ons eentje het wiel uit te vinden.'

'Mogen alleen native speakers lesgeven?'

Leerdoelen en personeelsbeleid

De leerdoelen worden nog ontwikkeld. Aan het einde van de pilotperiode in 2019 moeten die bekend zijn. Ook de schoolorganisatorische eisen liggen nog niet vast. Een belangrijk onderdeel daarvan is het personeelsbeleid. Moeten er alleen native speakers lesgeven in het Engels of mogen dat ook leraren zijn voor wie Engels niet de moedertaal is?

Voor het aantrekken van native speakers kan Sneekes gebruikmaken van de expertise die er op dit gebied al is bij de internationale afdeling. 'Goede Engelstalige leraren in het buitenland die in Nederland willen werken, zijn er niet zo veel. Als ze van buiten de Europese Unie komen, moet je een werkvergunning voor ze regelen, maar gelukkig kan ik wat dat betreft terugvallen op mijn collega van de internationale school.'

De financiële kant van de zaak is minstens zo belangrijk. De 10.000 euro subsidie die de school krijgt, is niet voldoende, rekent Sneekes voor. 'De groep 1 waar we volgend jaar mee beginnen, krijgt een coördinator. Normaal gesproken hebben we één coördinator op 25 leerlingen, maar het tweetalige groepje krijgt maximaal 20 leerlingen. Daar komt bij dat er voor één dagdeel een intern begeleider komt. Normaal gesproken heb je die voor 50 leerlingen, nu dus voor 20. Dat scheelt! En er komt nog wat extra administratieve ondersteuning om de hoek kijken, bijvoorbeeld voor de vrijwillige ouderbijdrage. Die zal hoger zijn dan de bijdrage die ouders nu betalen, maar we weten nog niet hoe hoog. Belangrijk is dat ons bestuur voor de pilot garant staat.' <

Docente Chinees Jessica Paardekooper geeft in de klas ook veel achtergrondinformatie over China.

Allemaal Chinees vanaf de brugklas

Gejuich op de Rotterdamse school Wolfert Tweetalig, want Chinese Taal en Cultuur wordt officieel een examenvak. Daar zijn ze hier blij mee, want op deze school krijgen álle vwo'ers al vanaf de brugklas Chinees.

Wolfert Tweetalig is een van de negen pilot-scholen die de afgelopen jaren met succes ervaring opdeden met dit vak. Maar al jaren daarvoor bood Wolfert Tweetalig Chinees aan, om verschillende redenen: de zusterstadrelatie tussen Rotterdam en Sjanghai, geluiden vanuit de alumni-vereniging en een zeer actieve vakgroep Sinologie van de Universiteit Leiden, die graag activiteiten in het voortgezet onderwijs wilde ontplooiën. 'We zijn in 2007 workshops gaan aanbieden, zowel voor ouders en docenten als leerlingen.

De leerlingen deden dat in hun vrije tijd. Om praktische redenen liep dat eerste jaar nog niet zo heel erg goed. Maar toen er een pilot kwam, hebben wij ons direct aangemeld', vertelt locatiedirecteur Arnold Koot.

Verplicht vak

Aanvankelijk bood Wolfert Tweetalig, waar al 70 procent van de lessen in het Engels wordt gegeven, het vak Chinees aan in 4 vwo, als keuzevak in de vrije ruimte. Veertien leerlingen durfden dat destijds aan. Maar omdat de oudervereniging zo enthousiast was, werd besloten om óók

één uur per week Chinees in de brugklas te geven. In dat eerste jaar werd een enquête gehouden onder leerlingen en ouders, en de ouders monitorde ook de implementatie. De feedback was zo positief, dat alle seinen op groen stonden om ermee door te gaan. De 'testgroep', die het vak in de brugklas had, zou ook in de tweede en de derde klas één uur Chinees krijgen, waarna de leerlingen het in de vierde klas als vrijekeuzevak konden kiezen.

'In die eerste drie jaren waren onze ervaringen zo goed dat we Chinees daarna dezelfde status hebben gegeven als de andere moderne vreemde talen. Chinees

staat bij ons nu dus in de onderbouw twee uur per week en in de bovenbouw drie uur per week op het rooster', aldus Arnold Koot.

Basale taalkennis

Sceptici laten zich graag kritisch uit over Chinees in het voortgezet onderwijs. Leerlingen zouden niet veel méér leren dan een klein beetje vakantie-Chinees. Ofwel: de weg vragen op straat en een aantal

aandacht voor. 'De leerlingen vinden die cultuurlessen heel erg leuk', weet Paardekooper inmiddels uit ervaring. 'We gaan bijvoorbeeld met stokjes eten en behandelen kleine onderwerpen, zoals Chinees Nieuwjaar. Ook laat ik vaak filmpjes zien, bijvoorbeeld van het uitwisselingsprogramma waaraan leerlingen in het tweede leerjaar kunnen meedoen. Zij wonen dan anderhalve week in Sjanghai in een gastgezin en volgen lessen op een Chinese school. Het

'Chinees heeft hier nu dezelfde status als andere vreemde talen'

gerechten op een menukaart lezen. Maar Jessica Paardekooper, de docente Chinees van Wolfert Tweetalig, onderstreept dat Chinees aan het eind van het vwo gewoon op niveau A2 van het Europees Referentiekader (ERK) wordt afgesloten.

Dat laat onverlet dat Chinees een bijzonder complexe taal is die lastig te leren is, al was het maar vanwege de moeilijk te onderscheiden klanken en het schrift. Leerlingen ontwikkelen hun schrijf-, lees-, luister- en spreekvaardigheid dus inderdaad op een basaal niveau; in 6 vwo lezen ze nog geen Chinese roman.

De vraag is natuurlijk of dat erg is. Arnold Koot vindt van niet. 'Ik ben inmiddels een aantal keren in China geweest, onder meer bij onze partnerschool. Op een gegeven moment moest ik het woord richten tot 1500 leerlingen en het personeel. Jessica had me geholpen om mijn verhaal te beginnen met een paar Chinese zinnen. Iedereen begon te applaudisseren... Wat ik maar wil zeggen: de Chinezen waarderen de moeite die je doet voor hun taal enorm! Als ik onze leerlingen dat kan meegeven, dan zullen ze erin slagen om de brug te slaan naar China. En daar draait het in mijn ogen om.'

Indrukwekkend

Om die brug te slaan, speelt niet alleen basale kennis van de taal een rol, maar ook kennis van de Chinese cultuur. In het curriculum is daar dus ook nadrukkelijk

gaat er daar behoorlijk anders aan toe dan hier. De leerlingen dragen bijvoorbeeld een uniform en zijn werkelijk muisstijl tijdens de les. Als hun iets gevraagd wordt, gaan ze keurig staan om antwoord te geven. Dat soort filmpjes zijn indrukwekkend voor de kinderen die niet mee waren naar Sjanghai. En leuke kapstokjes om achtergrondinformatie te geven over de cultuur en de manier waarop mensen daar met elkaar omgaan.'

Officieel examenvak

Sinds 2010 hebben negen scholen in Nederland meegedaan aan een driejarig pilotproject van de Stichting Leerplanontwikkeling

Locatiedirecteur Arnold Koot:
'Hiermee kunnen ze een brug slaan.'

(SLO). Op basis van de resultaten heeft staatssecretaris Dekker op 11 november besloten dat het vak Chinese Taal en Cultuur vanaf 2015 een officieel examenvak in het vwo wordt. Voortaan hebben dus alle vo-scholen in Nederland de mogelijkheid om Chinees als keuzevak aan te bieden.

◀ [Het rapport *Chinees op school; van pilot naar invoering* \(SLO, 2013\) is te downloaden op de website \[www.slo.nl\]\(http://www.slo.nl\) \(downloads> 2013> *Chinees op school van pilot naar invoering*\).](#)

'Leuk, zo'n exotische taal'

Annefleur Maat (5 vwo) en Aimee Chan (3 vwo) doen allebei Chinees op Wolfert Tweetalig. Zij vertellen enthousiast waarom het vak voor hen zo'n aantrekkingskracht heeft. Annefleur: 'Toen ik naar deze school kwam, wist ik al dat je Chinees als keuzevak kon kiezen. Chinees leek mij een heel bijzondere taal: een beetje exotisch en heel anders dan wij gewend zijn. Het is echt heel leuk, daarom ga ik er volgend jaar ook examen in doen! Ik weet nog niet wat ik ga studeren, maar ik hou zeker de optie open om iets in China te gaan doen.'

Voor Aimee was Chinees al vanaf de brugklas een verplicht vak. 'Ik heb voor het Wolfert gekozen vanwege het tweetalige onderwijs, maar ook omdat je hier Chinees kunt doen. Ik vind het echt superleuk en merk dat ik het ook best makkelijk oppik. Mijn vader komt uit China, maar hij heeft thuis eigenlijk nooit Chinees met mij gepraat. Stom hè? Inmiddels doet hij dat gelukkig wel. Door het vak Chinees ben ik anders naar een vervolgopleiding gaan kijken; ik overweeg om die in Hongkong te gaan volgen.' ◀

Inspectie **enthousiast** over Steve JobsSchool Tweespan'

'Jullie mogen trots zijn op wat jullie in korte tijd bereikt hebben'. Dat heeft de inspecteur gezegd die vorige maand in het Zuid-Hollandse dorp Heenvliet de openbare Steve JobsSchool Tweespan bezocht. Deze iPad-school kreeg in januari als eerste bezoek van de Inspectie van het Onderwijs.

Obs Tweespan begon het nieuwe schooljaar samen met elf andere basisscholen verspreid over het land als school waarin elke leerling een eigen iPad heeft. De Steve JobsScholen zijn een initiatief van de organisatie Onderwijs voor een Nieuwe Tijd (O4NT). De scholen kregen in aanloop naar het huidige schooljaar veel publiciteit. De trend in de media was positief, maar er waren ook zeer kritische reacties. Opiniëpeiler Maurice de Hond, het gezicht van O4NT, ziet kansen om met de digitale mogelijkheden die er tegenwoordig zijn het onderwijs een kwaliteitsimpuls te geven.

Informatie

Magazine School! heeft vorig jaar twee keer aandacht besteed aan O4NT en de Steve JobsScholen. In het eerste nummer van 2013 (dat uitkwam in februari) stond een interview met Maurice de Hond. In nummer 4 (juli 2013) kon u een artikel lezen over de openbare Master Steve JobsSchool in Sneek. Meer informatie over het iPad-onderwijsconcept staat op www.o4nt.nl. <

Hard werken

Directeur Ger Heijden van obs Tweespan zegt in een reportage van de regionale zender RTV Rijnmond dat hij en zijn team erg trots zijn op de lovende woorden van de inspecteur. 'Volgens de inspectie is de onderwijskwaliteit op orde. De inspecteur zei letterlijk dat wij trots mogen zijn op wat we in korte tijd hebben bereikt'. Leerkracht Erdo Yok van groep 7/8 vult aan dat het team van obs Tweespan er hard voor heeft gewerkt. Volgens hem daagt de iPad leerlingen meer uit. 'Het is anders dan met een schrift. Het trekt ze meer aan. Ze pakken sneller dat ding, dat merk je wel.' Yok legt uit wat voor hem als leerkracht het voordeel van de iPad is. Met één druk op de knop krijgt hij de resultaten van alle leerlingen binnen. 'Je ziet nu bijvoorbeeld in één keer, als ik het opengooi, dat een groot deel van de groep een rood kruis heeft bij opdracht 15. Ik zie wat de opdracht is en wat er verkeerd is ingevuld. Die analyse heb ik nu gelijk. Anders moet het per leerling op een blaadje. Dat duurt allemaal veel langer.'

Directeur Heijden vertelt dat het onderwijs volgens het concept van O4NT nog wel een zoektocht is. 'Wij zien dat sommige apps supergeschikt zijn en andere wat minder, dus dat is voor ons een kwestie van overleggen: welke apps gebruiken we wel en welke gebruiken we niet?'

Tevreden

De leerlingen die in de reportage van RTV Rijnmond aan het woord komen, zijn zonder uitzondering enthousiast over het onderwijs met de iPad. Een van hen vindt de 'leerspelletjes' heel leuk, een andere leerling zegt dat het makkelijker is geworden om opdrachten te maken. 'Vroeger moest je al je opdrachten uit de kast halen. Je hebt nu alles op één iPad staan, dat is een stuk handiger.' Ook de ouders zijn tevreden, meldt de schoolwebsite. 'Het gaat op dit moment erg goed. Ouders zijn behoorlijk meer tevreden dan in het verleden. We zijn van een rapportcijfer in 2010 van 6,72 gestegen naar een 7,39 nu. Het positieve oordeel van de inspectie maakt het plaatje compleet. We zijn een goede school.' <

Marcel Drenth, voorzitter MR obs De Bruinvis in Oudeschild en lid van de GMR van Schooltij, stichting voor openbaar en algemeen bijzonder primair onderwijs op Texel. Reacties aan de MR via bruinvis@schooltij.nl.

‘Juist nu ligt er veel op bordje van MR’

Ook u kunt met een column in School! staan. Mail naar redactie@voo.nl. De redactie behoudt zich het recht voor bijdragen aan te passen of te weigeren.

Effectieve MR in tijden van krimp

De medezeggenschapsraad (MR) van OBS De Bruinvis in Oudeschild op Texel moet inkrimpen tot het minimale aantal van vier leden. Een vervelende beslissing en wij zijn vermoedelijk niet de enige MR die hiermee te maken heeft.

Veel scholen in krimpregio's, voornamelijk buiten de randstad, zullen als gevolg van de leerlingendaling voor dezelfde beslissing komen te staan. En dat terwijl juist nu, niet alleen door de krimp, maar ook door grote onderwerpen als passend onderwijs, een sterke medezeggenschap noodzakelijk is. De MR let immers op gevolgen van dergelijke ingrijpende thema's op het onderwijs. Wij willen we de kwaliteit van het onderwijs op kleine scholen zoals De Bruinvis behouden of verbeteren.

OBS De Bruinvis maakt met vier andere openbare scholen deel uit van de Stichting Schooltij. Daarnaast is op Texel christelijk, vrij en katholiek basis-onderwijs aanwezig. Van de acht samenwerkende schoolbesturen in de kop van Noord Holland zijn er vijf actief op Texel. Alle scholen op Texel, en dan vooral die in de kleine dorpen buiten Den Burg, hebben last van krimp.

De krimp veroorzaakt een frictie tussen de drastische maatregelen die op de scholen genomen moeten worden en de uithollende medezeggenschap op die kleine scholen. Daarnaast komt door bijvoorbeeld het invoeren van het passend onderwijs veel op het bord van de MR. Het is dus van groot belang om ervoor te zorgen dat de medezeggenschapsraad die uitholling weer gaat opvullen. Dat vergt meer inspanning en een goed georganiseerde medezeggenschap.

De eerstelogische stap in een krimpsituatie is samenwerken met andere scholen of met andere schoolbesturen. Ook op Texel is al een samenwerkende school ontstaan. Voor de toekomst willen alle schoolbesturen op Texel samenwerken en kennis en kunde delen in een schoolcampus in Den Burg. Tegelijkertijd moeten de scholen in de buitendorpen zo lang mogelijk behouden blijven, zodat ze kunnen bijdragen aan het gevarieerde onderwijs op Texel.

De GMR van Stichting Schooltij heeft vorig jaar een bijeenkomst georganiseerd tussen de medezeggenschapsraden van de verschillende scholen die op Texel zijn gaan samenwerken. Kennismaken met en kennis uitwisselen met andere MR's is zeker nuttig maar het zal het probleem van kleine MR's niet oplossen, omdat het tijdens dergelijke bijeenkomsten gaat over gezamenlijke vraagstukken, niet over kwesties op schoolniveau. We denken aan het oprichten van een 'denktank': een groep mensen die de MR kan ondersteunen. Zo zoeken we oplossingen die een kleine MR kunnen helpen effectief te blijven functioneren. <

De gevolgen van splitsen van grondgebied

Kleine basisscholen openhouden? Als binnen een gemeente aanzienlijke verschillen bestaan in bevolkingsdichtheid, kan het handig zijn het grondgebied te splitsen. Dit is een optie bij een gemeentelijke herindeling en van belang voor kleine scholen in het gebied.

Demografische krimp heeft steeds meer gevolgen voor het voorzieningenniveau op het platteland. Als in een klein dorp de laatste winkel zijn deuren heeft

gesloten omdat de eigenaar het hoofd financieel niet meer boven water kan houden, volgt vaak door een gestage afname van het aantal leerlingen ook de sluiting van de basisschool. Drie jaar achtereen

onder de zogenoemde opheffingsnorm betekent immers dat het ministerie van OCW de bekostiging stopt. In gebieden met de laagste bevolkingsdichtheid ligt die norm op 23 leerlingen, maar elders op het platteland is die norm hoger. In de Zuid-Hollandse gemeente Binnenmaas bijvoorbeeld, in de Hoeksche Waard, is de opheffingsnorm 91 leerlingen, terwijl voor de Groningse gemeente Menterwolde de minimumnorm van 45 leerlingen van kracht is en in het Gelderse Gemert-Brakel de norm op 63 leerlingen ligt. Het kan dus nogal variëren.

Wie bepaalt, betaalt!

In elk geval zodra de financiële bijl van het ministerie valt, maar ook in andere situaties kan het voor het schoolbestuur financieel niet meer te verantwoorden zijn een klein schooltje open te houden.

In de huidige situatie heeft bij het openbaar onderwijs de gemeenteraad nog het laatste woord. Die kon tot 1 januari 2014 het bestuur verplichten een schooltje open te houden, zonder dat er extra geld voor beschikbaar kwam. Een dergelijk besluit van de gemeenteraad bracht dus met zich mee dat de andere scholen binnen hetzelfde bestuur relatief minder geld ontvingen om het kleine dorpsschooltje dat het bestuur had willen sluiten, met behoud van voldoende onderwijskwaliteit open te kunnen houden.

Deze situatie deed zich in 2011 voor in de Friese gemeente Franekeradeel. De gemeenteraad besloot dat het openbare basisschooltje Moskeflapper in het dorp Herbaijum open moest blijven. Dit was een succes voor het actiecomité in het dorp, dat de school open wilde houden en daarvoor steun kreeg van de Friese weerman Piet Paulusma. Maar de Stichting Radius, die het schooltje wilde sluiten, werd hierdoor gedwongen tot een in zijn ogen onverantwoorde financiële verplichting. Op 1 januari is na een advies van VOS/ABB een nieuwe wet in werking getreden, die in een dergelijk geval stelt dat de gemeente in plaats van opheffing de openbare basisschool zélf in stand kan houden. De Vereniging Openbaar Onderwijs (VOO) betwijfelt of het ooit zal voorkomen dat een gemeenteraad besluit tot overname van een openbare basisschool als het verzelfstandigde schoolbestuur tot sluiting wil overgaan. Die twijfel sprak VOO in april vorig jaar uit in een brief aan staatssecretaris Sander Dekker van OCW. VOS/ABB echter vindt het belangrijk dat deze mogelijkheid wettelijk is vastgelegd. <

Opheffingsnorm beïnvloeden

Als gevolg van de diverse gemeentelijke herindelingen in het land, kunnen er behoorlijke verschuivingen in de opheffingsnormen optreden. Die kunnen grote gevolgen hebben, vooral als een fusiegemeente bestaat uit een stedelijk en een plattelandsgedeelte. De Helpdesk van VOS/ABB krijgt hier geregeld vragen over. Adviseur Ronald Bloemers legt uit dat het bij een gemeentelijke herindeling mogelijk is het grondgebied van de nieuwe gemeente te splitsen. 'Op die manier kan de opheffingsnorm worden beïnvloed, wat gunstig kan zijn voor het openhouden van plattelandsscholen.'

Een voorbeeld van het tegenovergestelde, waarover staatssecretaris Sander Dekker van OCW in november Kamervragen heeft beantwoord, is de gemeente Kampen. De protestants-christelijke Oranjeschool in het IJsseldorpje Zalk, zit al twee

Bergambacht: een van de vijf gemeenten die volgend jaar opgaat in een grote Krimpenerwaard-gemeente. Dat is het moment van de keuze: splitsen of niet?

jaar onder de opheffingsnorm van 94 leerlingen die voor de gemeente Kampen geldt. Als ook volgend jaar die norm niet wordt gehaald, zal de rijksbekostiging van de Oranjeschool worden stopgezet. In 2001 heeft de gemeente Kampen na de fusie met de toenmalige gemeente IJsselmuiden besloten om het grondgebied niet te splitsen in een stedelijk en plattelandsgedeelte. Als daartoe destijds wel was besloten, zou de opheffingsnorm

in Zalk aanzienlijk lager zijn geweest dan nu het geval is. Dit had overigens ook betekend dat de opheffingsnorm in het stedelijke gebied fors hoger zou zijn geweest, wat negatieve gevolgen had kunnen hebben voor het voortbestaan van basisscholen in de stad Kampen en het (grote) dorp IJsselmuiden.

Goed afwegen

Bloemers geeft altijd het advies om in

vergelijkbare kwesties goed af te wegen wat in de specifieke situatie een verstandig besluit kan zijn: splitsen of niet splitsen. 'Het is uiteindelijk aan de gemeente om eventueel een besluit tot splitsing van het grondgebied te nemen. Voorwaarde daarbij is dat alle schoolbesturen in die gemeente ermee akkoord gaan', aldus Bloemers. < [Informatie: Helpdesk VOS/ABB, 0348-405250 van 08.30 tot 12.30 uur, helpdesk@vosabb.nl](mailto:helpdesk@vosabb.nl)

Gemeentelijke herindelingen in de planning

Voor 2015 zijn vijf gemeentelijke herindelingen gepland, waarbij in totaal 16 gemeenten betrokken zijn.

In Noord-Holland fuseren de gemeenten Graft-De Rijp en Schermer met de gemeente Alkmaar (naam blijft Alkmaar). In Gelderland gaan de gemeenten Groesbeek, Millingen en Ubbergen met elkaar samen (naam nog niet bekend). In Zuid-Holland gebeurt dat met de gemeenten Spijkenisse en Bernisse (wordt Nissewaard) en met

vijf gemeenten in de Krimpenerwaard (naam nog niet bekend). In Noord-Brabant wordt de gemeente Maasdonk gesplitst: het dorp Geffen gaat naar de gemeente Oss, de dorpen Nuland en Vinkel naar de gemeente 's-Hertogenbosch.

Op 1 januari 2014 is het aantal gemeenten afgenomen met vijf, zodat het aantal gemeenten in Nederland nu 403 bedraagt. De Zuid-Hollandse gemeenten Boskoop en Rijnwoude zijn samengegaan met Alphen aan

den Rijn. In de provincie Fryslân is de nieuwe gemeente De Fryske Marren/De Friese Meren ontstaan uit de gemeenten Gaasterlân-Sleat, Lemsterland en Skarsterlân. Er was nog een Friese gemeentelijke herindeling: de gemeente Boarnsterhim bestaat niet meer. Het grondgebied is verdeeld tussen de gemeenten Leeuwarden en Heerenveen. Bovendien hebben in verband met deze herindeling grenscorrecties plaatsgevonden met de gemeenten De Fryske Marren en Súdwest-Fryslân. <

Mag het **een onsje minder** zijn?

Parijs, Londen, Rome en New York. Sommige scholen voor voortgezet onderwijs gaan elk jaar met de leerlingen naar het buitenland op reis, terwijl veel ouders als gevolg van de economische crisis minder te besteden hebben. Schoolreizen, wat mogen die kosten?

De gemiddelde totale schoolkosten in het voortgezet onderwijs bedragen 424 euro per leerling. Dit bedrag wordt door de ouders betaald en staat los van de vrijwillige ouderbijdrage. In de brief die staatssecretaris Sander Dekker van OCW vorig jaar met de Schoolkostenmonitor 2013 naar de Tweede Kamer stuurde, staat dat er een duidelijke spreiding is in de schoolkosten van gemiddeld 193 euro in het praktijkonderwijs tot gemiddeld 576 euro in het vwo. 'De hoogste bedragen worden gevraagd voor extra schoolactiviteiten. De relatief hoge kosten voor de (buitenlandse) excursies die veelvuldig in het voorlaatste jaar van het havo en het vwo plaatsvinden, zijn hiervoor de belangrijkste reden', zo staat in de brief. Het Nederlands Instituut voor Budgetvoorlichting (Nibud) berekende in 2004 nog dat schoolreizen en excursies in het voortgezet onderwijs gemiddeld maar 114 euro per leerling kostten. In bijna tien jaar tijd blijkt dus sprake te zijn van een forse kostenstijging.

School is geen reisbureau

Dat de discussie over de kosten van schoolreizen en excursies actueel is, blijkt uit een interview met directeur Gaby van den Biggelaar van Leergeld Nederland, dat in januari in de Onderwijsbijlage van dagblad BN De Stem stond. Haar organisatie biedt via 72 lokale stichtingen kinderen van ouders met

weinig geld kansen om te kunnen deelnemen aan binnen- en buitenschoolse schoolactiviteiten. De kop boven het artikel zegt alles: 'Een school is geen reisbureau'. 'We moeten met elkaar eens kijken wat nog normaal is', zegt Van den Biggelaar, die vervolgens stelt dat 'funreisjes' een oneigenlijk argument zijn geworden om voor een bepaalde school te kiezen. Ze wil 'een maatschappelijke discussie, die ook kijkt naar de onderwijskosten, de ouderbijdrage en de zogeheten

Leergeld Nederland zegt ruime ervaring te hebben met gezinnen die uitstapjes naar bijvoorbeeld Barcelona of Londen simpelweg niet kunnen betalen. De stichting kent ook de schaamte die daarbij hoort. 'Opvallend genoeg zijn het juist de ouders die het wél kunnen betalen, die het aan durven kaarten', zo zegt Van den Biggelaar in BN De Stem. Het is volgens haar lastig om er met schoolleiders over te praten. 'Die zeggen vaak 'het is toch bekend, het staat toch in de schoolgids''

'We zijn het allemaal normaal gaan vinden'

vrijwillige bijdrage.' Ook als een buitenlandse reis een duidelijk educatief doel dient, dan nog bepleit Van den Biggelaar dat dergelijke excursies beperkt blijven tot één per schoolcarrière in plaats van elk schooljaar, zoals op sommige scholen gebeurt. 'De vraag is hoe noodzakelijk dergelijke trips zijn. Ik hoor wel dat het goed is voor de ontwikkeling, maar dat kan anders. Voor het groepsgevoel hoef je niet naar China of Peru. Blijf dichterbij huis. Je kunt een klas ook inzetten bij een voedselbank. Zoiets versterkt net zo goed de onderlinge band.'

Maar als je zo opstelt, houd je geen rekening met de economische situatie. Ook leraren blijven in hun gedachtekokker. Die zijn opgegroeid in een wereld waarin alles kon. Als de crisis betekent dat we terugvallen tot het niveau van de jaren negentig, dan geldt dat ook hiervoor. We moeten ons eens afvragen wat we allemaal normaal zijn gaan vinden.'

Wintersport pedagogisch verantwoord?

Reacties die over dit onderwerp binnenkwamen naar aanleiding van het be-

Lars Killian, Tom R. Janssen en Rik van den Bogaardt uit de vierde van het Stedelijk Gymnasium in Schiedam afgelopen najaar bij de Eiffeltoren.

richt 'Weg met dure excursies en schoolreizen?' op de website van VOS/ABB laten zien dat het onderwerp leeft. Organisatiepsycholoog en onderwijsadviseur Hartger Wassink stelt dat het niet moet gaan over de vraag of dure schoolreisjes moeten worden verboden. 'Er is een groot verschil tussen het jaarlijkse uitje van de onderbouw naar de grote waterspeeltuin in de stad, waar de meeste kinderen zich enorm op verheugen, en de semi-verplichte peperdure skivakanties waarmee bepaalde scholen zich niet geheel zonder bijbedoelingen profileren. Het is aan leer-

lingen, leraren en ouders samen om te bepalen wat ze goed onderwijs vinden en om hier vorm aan te geven. Bevalt je als ouder zo'n dure skivakantie niet, dan moet je misschien niet voor zo'n school kiezen. Of je kunt in gesprek gaan met de school om te vragen vanuit welke pedagogische overwegingen die skireis wordt aangeboden, en samen onderzoeken of je daar ook op een andere manier invulling aan kunt geven. Het is geen goed idee dit landelijk te willen regelen, want dan neem je ouders en school de mogelijkheid om dat pedagogische gesprek te voeren.'

Wat is acceptabel?

Op het openbare Stedelijk Gymnasium in Schiedam is een discussie gaande over wat nog acceptabel is als het gaat om de kosten voor schoolreizen.

Op deze school worden vanaf het eerste tot en met de vijfde leerjaar reizen georganiseerd, waarvan drie buitenlandse trips. De vijfde klas gaat traditiegetrouw tien dagen naar Rome en Florence. De kosten van de reizen, die de ouders betalen, zijn gemiddeld 285 euro per leerling per jaar. Dat is exclusief de vrijwillige ouderbijdrage van 155 euro per leerling per jaar.

De medezeggenschapsraad van het Schiedamse gymnasium heeft onlangs een enquête gehouden om van ouders te vernemen welke bijdrage zij acceptabel vinden. Aanleiding voor de enquête waren signalen die de MR bereikten, 'dat diverse ouders de bijdrage aan de hoge kant vonden en dat er steeds meer ouders moeite hebben om het bedrag te betalen'. De uitkomst van de enquête zal worden gebruikt in de discussie met de schooldirectie over de hoogte van het bedrag en de samenstelling van het reisprogramma. ◀

Het Enschedese gemeenteraadslid Peter van der Vloet (voorheen VVD, nu eenmansfractie Liberaal053) vindt dat de school de volledige verantwoordelijkheid moet nemen als er reizen naar Londen, Parijs of andere steden gemaakt moeten worden. 'Dit betekent dat de school ervoor moet zorgen dat geen enkele leerling buiten de boot valt. De school moet daar dus geld voor genereren, zodat iedereen mee kan. Alleen zo is het een reis die alle leerlingen bewust maakt van de welvaart van de hedendaagse maatschappij', aldus Van der Vloet. ◀

Excellente scholen trots op erkenning

‘Erkenning’ en ‘een kroon op het werk’. Zo ervaren scholen het predicaat Excellent 2013 van het ministerie van OCW. Het is zeker een opsteker, want scholen krijgen de onderscheiding niet voor niets. Ze moeten er wél wat voor doen.

Je moet je nek durven uitsteken en vervolgens een pittig onderzoek doorstaan’, zegt Cees van Lent, rector van het bekroonde openbare Stedelijk Gymnasium Johan van Oldenbarnevelt (vaak JvO genoemd) in Amersfoort. Maar juist dat maakt dat scholen ook trots kunnen zijn op het pre-

dicaat Excellent. ‘Een school moet zichzelf ervoor aanmelden en niet iedereen doet dat, maar wij horen graag de mening van externe deskundigen. Als zij ons werk bekronen, dan is dat echt de bevestiging dat we het goed doen.’

Van Lent vertelt dat OCW kijkt naar excellentieprogramma’s. Op zijn school heerst ‘een ambitieuze cultuur’. ‘Wij leggen de lat wat hoger dan strikt noodzakelijk is. Zo laten we onze leerlingen nu al kennismaken met het wetenschappelijke denken, we laten ze al onderzoek doen. Dat zit niet in het standaard gymnasiumpakket, het is toegevoegde waarde. We willen weg uit de zesjescultuur.’ De jury was bij het JvO ook gecharmeerd van het personeelsbeleid. ‘Onze docenten krijgen de vrijheid om initiatieven

en verantwoordelijkheid te nemen. Dat geeft een enorme positieve energie in de school.’ Het JvO kreeg het predicaat al voor de tweede keer en heeft daarvoor moeten laten zien dat er actief is gewerkt aan overdracht van de visie. ‘Dan doen wij graag, want bij elk bezoek aan een andere school steken wij zelf ook weer wat op, overal zijn sterke punten. Dat is ons zelflerend vermogen’, aldus Van Lent.

Speciaal onderwijs

Deze tweede keer kon voor het eerst ook het speciaal onderwijs zich aanmelden voor het excellentie-onderzoek van OCW. De openbare Auris Professor Groenschool, ook uit Amersfoort, deed dat meteen en met succes. Directeur Margo van Berlo, gevraagd naar haar geheim: ‘Van oudsher is het speciaal onderwijs nogal kindvolgend, maar wij zijn de laatste jaren echt opbrengstgericht gaan werken. Dus structureel doelen stellen, resultaten analyseren en de uitkomsten gebruiken om de aanpak verder te verbeteren. En dat mét behoud van een veilig pedagogisch klimaat’. De Professor Groenschool richt zich op kinderen met taal- en ontwikkelingsstoornissen. ‘We besteden veel aandacht aan lezen en woordenschatontwikkeling, maar geven de kinderen ook weerbaarheidstraining. We zien ze dan snel sterker en zelfverzekerder worden.’ Voor Van Berlo is het bordje Excellente School een erkenning van kwalitatief goed speciaal onderwijs. ‘Het team is trots en de leerlingen ook!’

Trotse leerlingen

Trotse leerlingen, die ziet ook rector Jan Leuiken van het openbare Rijnlands Lyceum Wassenaar. ‘We zagen de leerlingen foto’s maken van de vlag met ‘Excellent’. Ze zijn echt trots op hun school, dat

Feest voor het team van de Prof. Groenschool in Amersfoort.

Staatssecretaris Dekker poseert met de winnaars van het Rijnlands Lyceum Wassenaar.

is leuk'. Maar ook van teamleden, ouders, de gemeente en collega's uit het land kreeg Leuiken veel reacties. 'Dit geeft je vleugels'. Het Rijnlands Lyceum Wassenaar krijgt de onderscheiding voor de havo-afdeling, waarvoor de school een excellentiebeleid heeft ontwikkeld, gericht op talentontplooiing, internationalisering, kunst en cultuur en bètavakken. Daarnaast prijst de jury specifiek het dyslexiebeleid en de aanpak van vreemde talen, waaronder Chinees.

Excellente vmbo-t

In het Drentse Gieten staat de enige vmbo-t-afdeling van de drie noordelijke provincies die Excellent is bevonden. Het is de vmbo-t-afdeling van het openbare dr. Nassau College. Vestigingsmanager Annalies Mulder nam de onderscheiding stralend in ontvangst tijdens de feestelijke uitreiking in Den Haag, waarvoor niet alleen staatssecretaris Sander Dekker, maar ook premier Mark Rutte naar de Nieuwe Kerk was gekomen. 'We hebben hier vijf jaar naar toe gewerkt', zegt Mulder. 'We hebben een visie ontwikkeld die door het hele team gedragen en uitgedragen wordt. We zoeken niet alleen naar de talenten van leerlingen, maar ook van professionals. Als je hun ruimte geeft, gebeurt er veel meer in de school.' De jury was ook onder de indruk van het passend onderwijs waaraan op deze vmbo-t-school vorm wordt gegeven, met zowel extra ondersteuning als extra uitdaging voor leerlingen.

Van zwak naar excellent

In de categorie basisonderwijs zijn 29 scholen excellent bevonden, waarvan elf

openbare. Een daarvan is obs De Venen in Reeuwijk, die er vorig jaar ook al bij was. Ron de Bruijn is er supertrots op, omdat zijn school er in 2007 nog zo slecht voor stond, dat hij bijna het predicaat 'zwak' van de Inspectie kreeg. Hoe anders is dat zes jaar later. 'We hebben heel veel geïnvesteerd en heel hard gewerkt. Ik vergelijk het wel eens met het beklimmen van de Himalaya: als je eindelijk boven bent, wil je ook die vlag planten', zegt hij, en voegt toe: 'Ik wil niet meer van die top af. Daarom ben ik ook zo blij dat we voor de tweede keer zijn bekroond. Het resultaat is blijvend.' Het RTL-nieuws kwam al meteen filmen bij obs De Venen en liet zien hoe de leerlingen hier werken met tablets en leren debatteren. Ook de speciale website voor ouders trekt belangstelling. Een aantal andere scholen heeft die al overgenomen. ◀

Alle excellente openbare scholen van 2013

Basisonderwijs

OBS De Straap – Helmond
 M.J. Tamsmaskoalle – Tzummarum
 Daltonschoon Rijnsweerd – Utrecht
 OBS De Venen – Reeuwijk
 OBS De Vogelaar – Raalte
 Van Ostadeschool – Den Haag
 Het Mozaïek – Arnhem
 De Mienskip – Buitenpost
 OBS De Schakel – Nieuwegein
 OBS Overvecht – Utrecht
 OBS De Bloeiende Betuwe – Rhenoy
 Auris Professor Groen – Amersfoort (so).

Voortgezet onderwijs

Het Segment – Gouda (PRO)
 Dr. Nassau College – Gieten (vmbo-gt)
 Rijnlands Lyceum – Wassenaar (havo)
 Wolfert van Borselen TTO – Rotterdam (havo)
 Stedelijke Scholengemeenschap Nijmegen (havo en vwo)
 Stedelijk College Eindhoven (vwo)
 Utrechts Stedelijk Gymnasium
 Stedelijk Gymnasium Johan van Oldenbarnevelt – Amersfoort
 Stedelijk Gymnasium Leiden
 Erasmiaans Gymnasium – Rotterdam

Annalies Mulder van het dr. Nassau College krijgt het certificaat uit handen van Mark Rutte en Sander Dekker.

v o s } a b b

Helpdesk van VOS/ABB

De Helpdesk van VOS/ABB geeft dagelijks advies en informatie aan leden. Mail uw vraag naar helpdesk@vosabb.nl of bel op de ochtenden van werkdagen naar 0348-405250.

Telefoon **0348-405250**
helpdesk@vosabb.nl

Klacht over ouder of leerling

Mag een personeelslid, ouder of leerling een klacht indienen bij de Landelijke Klachtencommissie Onderwijs tegen een ouder of een leerling?

Vóór 2010 was dit mogelijk, maar inmiddels heeft de LKC haar beleid aangepast vanuit de gedachte dat klachtenbehandeling dient bij te dragen aan verbetering van de onderwijskwaliteit. Het is dan niet zinvol om een klacht tegen een leerling of een ouder in behandeling te nemen. Het gaat erom of de school adequaat heeft gereageerd. Daarom heeft de LKC besloten dat er in beginsel geen klacht tegen een leerling of een ouder

kan worden ingediend. Een uitzondering is denkbaar waar het de functionele betrokkenheid van een leerling of ouder betreft bij school, bijvoorbeeld een lid van de medezeggenschapsraad of leerlingenraad, een overblijffouder, hulpouder of ouderderraadslid.

Recentelijk heeft VOS/ABB een nieuw katern uitgegeven over klachtrecht. U kunt de digitale versie vinden op www.vosabb.nl in de rubriek 'Downloads'. ◀

BAPO en de nieuwe cao

Mag een schoolbestuur een BAPO-verzoek van een werknemer uitstellen om af te wachten wat de nieuwe cao zal gaan bepalen in de toekomst?

Nee, dit is niet toegestaan. Hoewel er waarschijnlijk in de nieuwe cao wijzigingen komen ten aanzien van de BAPO-regeling, mag de werkgever een verzoek tot opnemen van BAPO-verlof niet uitstellen tot die nieuwe cao in werking is getreden. U moet het verzoek in behandeling nemen conform de huidige bepalingen in de cao.

De nieuwe cao zal, naar alle waarschijnlijkheid, een overgangsregeling bevatten (als de BAPO-regeling wordt aangepast) voor werknemers die al BAPO-verlof genieten of sparen. Maar een werkgever kan niet vooruitlopen op mogelijke nieuwe bepalingen in de cao. ◀

Overdracht personeelsdossier

Hoe horen we om te gaan met het personeelsdossier bij de overdracht van personeel na een fusie?

Het is toegestaan om bij een fusie of bestuursoverdracht de personeelsdossiers over te dragen aan een ander schoolbestuur, op voorwaarde dat de privacy van de werknemers wordt beschermd. Dit kunt u waarborgen door:

- de overdracht aan te kondigen in een daarvoor geschikt medium, bijvoorbeeld een personeelsblad;
- de werknemers de mogelijkheid te bieden bepaalde gegevens te verwijderen en bezwaar aan te tekenen tegen de overdracht. Indien geen bezwaar is aangetekend, kan worden uitgegaan van toestemming van de werknemer voor de overdracht;

- niet méér gegevens te verstrekken dan noodzakelijk is voor de uitvoering van de arbeidsovereenkomst of de aanstelling. U zult daarom alle personeelsdossiers moeten opschonen en alle oude en niet meer relevante gegevens moeten verwijderen. Bijvoorbeeld: een verslag van een functioneringsgesprek van tien jaar geleden is niet meer relevant.

Beoordelingsgesprekken van het afgelopen jaar kunnen gezien worden als noodzakelijk, evenals gegevens van werknemers die ziek zijn. Al is het alleen maar voor het continueren van het re-integratieproces. ◀

Afdelingsleider in de medezeggenschapsraad

Wij zijn een school voor voortgezet onderwijs, met twee afdelingsleiders. Mogen zij lid zijn van de MR?

In de Wet medezeggenschap op scholen (WMS) staat beschreven dat leden van het bevoegd gezag of personen die door de aard van hun werkzaamheden en/of functieomschrijvingen tot de schoolleiding behoren, geen lid mogen zijn van de medezeggenschapsraad (MR). Wanneer de werkzaamheden van de afdelingsleider een functie betreffen, zouden deze werkzaamheden en verantwoordelijkheden in het managementstatuut moeten zijn opgenomen. Dit kunt u als MR-lid zelf nazoeken. Als dit zo is, dan maakt de afdelingsleider

deel uit van de schoolleiding en kan hij dus geen MR-lid zijn.

Maar als het om een taak gaat en hier - naast het lesgeven - extra uren voor staan, ligt het ingewikkelder. In principe zou diegene dan deel kunnen uitmaken van de MR, maar of dit wenselijk is, is een andere vraag. De VOO adviseert om dit niet te doen; een teamleider heeft vaak - deels - een hiërarchische verhouding met de andere docenten, bijvoorbeeld door het voeren van functioneringsgesprekken, waardoor het lastig is in de MR samen te werken. <

Evenveel ouders als personeelsleden in de MR

Een van onze MR-leden vertrekt en nu wil de directeur haar plek niet meer invullen. Daardoor zijn er drie ouders en twee docenten in de MR. Kan het bevoegd gezag dit zo besluiten?

In de Wet medezeggenschap op scholen (WMS) staat in artikel 3 lid 4 dat er evenveel ouders als personeelsleden in de MR moeten zitten; dit is het zogenaamde pariteitsbeginsel. In het reglement van de MR staat uit hoeveel leden de MR bestaat. Het is mogelijk om het reglement - en daarmee het aantal MR-leden - te veranderen, maar dit moet dan wel door een tweederde meerderheid van de MR worden goedgekeurd.

In uw situatie heeft de personeelsgeleding nu een vacature en daardoor minder gelegenheid om mee te praten en mee te denken over het beleid op school. De personeelsgeleding zal zelf moeten aangeven dat zij haar zetels weer gevuld wil hebben. Het bevoegd gezag, in dit geval vertegenwoordigd door de directeur, kan niet eenzijdig besluiten om een vacature niet op te vullen. <

Leerplichtambtenaar hoort leerling

Een leerplichtambtenaar is op school langsgelopen terwijl de directeur afwezig was. Hij wilde een leerling uit groep 7 horen. De leerkracht werd verteld dat hij dit niet mocht weigeren. Mag de leerplichtambtenaar dit doen?

Nee. Vanuit de Algemene Wet Bestuursrecht (artikel 511 e.v.) heeft een toezichthouder, zoals een leerplichtambtenaar, bepaalde bevoegdheden. Hij of zij mag de schooladministratie inzien en kopiëren. Het horen van leerlingen is niet zomaar toege-

staan, zeker niet wanneer een leerling jonger is dan twaalf jaar. Voor kinderen onder de twaalf jaar zijn de ouders immers wettelijk verantwoordelijk. De directeur kan eventueel een klacht indienen bij het college van burgemeesters en wethouders. <

Hulp of advies nodig?

036-7116178

VOO helpdesk voor leden

Elke schooldag tussen 9.00 en 12.00 uur

De helpdesk van VOO geeft dagelijks advies

Voor schoolleiders, MR en ouderraad

Mail uw vraag naar helpdesk@voo.nl of bel tussen 9.00 en 12.00 uur naar 036-7116178

Waargebeurde verhalen brengen oorlog dichtbij

Het Verzetsmuseum Junior in Amsterdam brengt voor kinderen van nu herinneringen tot leven van leeftijdgenoten die de Tweede Wereldoorlog meemaakten.

Vier jonge ooggetuigen van toen staan centraal in het Verzetsmuseum Junior, dat afgelopen oktober werd geopend. Het zijn Eva, Jan, Nelly en Henk, die nu 80 jaar en ouder zijn. In de oorlog waren ze tussen de 9 en 14 jaar, dezelfde leeftijd als de doelgroep waar het nieuwe museum zich op richt. De vier staan centraal in de hoofdthema's : vervolging, verzet, collaboratie en dagelijks leven/aanpassing.

Eva, Jan, Nelly en Henk vertellen hun persoonlijke en waargebeurde verhalen aan de hand van originele objecten. Hoe zag hun leven er tijdens de bezetting uit? Wat maakten ze mee? Wat waren de keuzes, problemen en dilemma's die door onvrijheid, vervolging en schaarste op hen afkwamen? De joodse Eva is 11 jaar en duikt onder met haar familie, maar ze worden verraden. Zij en haar moeder overleven Auschwitz. Jan is 7 jaar als de oorlog begint. Zijn vader is dominee en gaat in het verzet. Ze overleven de oorlog, maar veel verzetsstrijders niet.

Nelly is aan het begin van de oorlog 14 jaar. Ze komt uit een NSB-gezin. Na de oorlog wordt ze met haar ouders gevangen gezet. Nelly snapt dat haar ouders 'fout' waren, maar zij heeft niets verkeers gedaan. Henk ten slotte is 8 jaar als de oorlog begint. Hij woont in Haarlem en vindt de oorlog wel spannend, maar dat wordt anders als zijn joodse vriend Sallie naar Amsterdam moet verhuizen. Na de Bevrijding zien zij elkaar gelukkig weer.

Het Verzetsmuseum bevindt zich aan de Plantage Kerklaan 61 in Amsterdam, vlak bij de hoofdingang van Artis.

Nelia en Titus spelen in het huis van Nelly een propagandaspel waardoor ze ontdekken hoe en waarvan de nazi's mensen probeerden te overtuigen.

Het museum is met de tram goed bereikbaar. Schoolbussen kunnen gratis parkeren op de parkeerplaats van

de dierentuin, schuin tegenover het Verzetsmuseum. < [Meer informatie: www.verzetsmuseum.org](http://www.verzetsmuseum.org).

Gratis gastlessen

Van 6 tot en met 16 mei geven jonge Duitse vrijwilligers gratis gastlessen op Nederlandse scholen voor voortgezet onderwijs. Ze werken met het lespakket 'Verzet je!', waarin de Februaristaking in 1941 tegen de jodenvervolging wordt behandeld naast actuele voorbeelden van discriminatie en verzet. De gastlessen zijn bedoeld voor 12- tot 16-jarige leerlingen. De ongeveer 20-jarige vrijwilligers zijn van de Aktion Sühnezeichen Friedensdienste. Deze organisatie werd in 1958 in Duitsland opgericht uit verantwoordelijkheidsgevoel over de rol van Nazi-Duitsland. De gastlessen worden in het Nederlands gegeven, maar de vrijwilligers kunnen het natuurlijk ook in het Duits doen. < [Informatie en boeking: Michaela Wolf \(ma t/m do\), 020 - 620 25 35, wolf@verzetsmuseum.org](http://www.verzetsmuseum.org)

Anticiperen op het entreerecht

De kans bestaat dat per 1 augustus 2014 het entreerecht uit de CAO VO wordt geschrapt. Het is onderwerp van gesprek bij de cao-onderhandelingen. Natuurlijk anticiperen werkgevers op een mogelijke inwerkingtreding. Daarom is onderstaande uitspraak interessant. In hoeverre kan het schoolbestuur beleid opstellen om de inwerkingtreding van het entreerecht te 'sturen'?

De casus

Een lerares is sinds 2007 werkzaam op een vo-school en geeft daar alleen les in de bovenbouw. Op 31 augustus 2011 behaalt ze haar eerstegraads onderwijsbevoegdheid. In juni 2013 krijgt de lerares weer een lesrooster met alleen maar lessen voor de bovenbouw van havo en vwo, maar in juli 2013 wordt dit rooster aangepast: ze wordt nu voor 7 uur ingedeeld voor lessen in de bovenbouw en voor 7,5 uur in de onderbouw. Tegen dit besluit gaat de lerares in beroep.

De lerares voert aan dat haar door deze roosterwijziging indirect een promotie wordt onthouden. Immers: nu zij voor minder dan 50% lessen geeft in de bovenbouw havo/vwo, komt zij niet in aanmerking voor het entreerecht en de bijbehorende LD-functie. De werkgever vindt dat een besluit tot verandering van het lesrooster niet voor beroep vatbaar is. Daarnaast geeft de werkgever aan dat de lerares alsnog op 1 augustus 2014 in aanmerking kan komen voor het entreerecht (LD-functie), als ze op dat moment wel weer meer dan 50% lesgeeft in de bovenbouw. Bovendien is het nog onzeker of het entreerecht dan nog in de CAO VO staat.

De uitspraak

Het beroep van de werknemer wordt wél door de Commissie van Beroep in behandeling genomen, op basis van afspraken over promotie die zijn opgenomen in het Convenant Leerkracht. De afspraken over het entreerecht moeten gezien worden als promotieafspraken. Tegen het (in)direct onthouden van promotie kan een werknemer beroep instellen. Het wijzigen van een lesrooster wordt als zodanig gezien. En: het feit dat het entreerecht wellicht komt te vervallen, betekent niet dat het recht nu niet meer bestaat.

De Commissie kan zich ook niet vinden in de stelling dat de lerares alsnog per 1 augustus 2014 aanspraak kan maken op het entreerecht, als zij pas dan weer 50% of meer lesgeeft in de bovenbouw. De voorwaarde 'structureel' kan niet anders gelezen worden dan 'gedurende een langere, voorafgaande periode', aldus de Commissie. Dit betekent dat met deze lesroosterwijziging in 2013 de promotie naar een LD-functie in 2014 niet meer verwezenlijkt kan worden, ook niet als de werknemer op dat moment wel weer 50% of meer in de bovenbouw lesgeeft.

Natuurlijk mag een werkgever beleid creëren voor structureel lesgeven in de bovenbouw. Maar het enige beleid dat bij deze werkgever geldt, is dat werknemers met eerstegraadsbevoegdheid zoveel mogelijk les geven in de bovenbouw en werknemers met tweedegraadsbevoegdheid zo veel mogelijk in de onderbouw. De werkgever heeft de wijziging van het lesrooster ook beargumenteerd met een beroep op disfunctioneren van de werknemer en het openhouden van LD-vacatures voor high potentials. Dit laatste argument sluit niet aan bij het beleid wat de werkgever voert en het disfunctioneren van de lerares kan niet worden onderbouwd. Er is geen ongeschiktheidsdossier.

De Commissie oordeelt dat de werkgever, in alle redelijkheid, niet had kunnen besluiten om de werknemer voor minder dan 50% in te delen in de bovenbouw havo/vwo. <

Uit deze uitspraak blijkt, dat er wel een mogelijkheid bestaat om beleid te creëren voor het inzetten van de werknemers in de bovenbouw in verband met het entreerecht, maar dit beleid mag niet de schijn hebben dat het wordt ingezet om promotie te onthouden aan werknemers.

Opmerkelijk

Ook iets opmerkelijks gehoord? Mail naar: redactie@voo.nl

Snack u slank!

MacDonald's is gezond! Dat zegt althans een Amerikaanse leraar die elke dag bij de Mac eet.

Biologieleraar John Cisna uit de staat Iowa at drie maanden lang 's ochtends, 's middags en 's avonds bij de Mac. Naar eigen zeggen ging zijn gezondheid er in die periode op vooruit. Hij viel 17 kilo af en het cholesterolgehalte in zijn bloed daalde. Fastfood op zich is volgens hem niet ongezond, het gaat om de richtlijn dat iemand niet meer dan 2000 calorieën per dag tot zich neemt. 'Ik zeg tegen mensen dat ik nu niet alleen mijn schoenen kan zien, maar zelfs mijn veters kan strikken. Het is niet McDonald's die ons dik maakt, het zijn onze keuzes', aldus Cisna. <

Foutje...

De organisatie van de Koningsspelen had niet door dat op 25 april veel scholen al meivakantie hebben.

De Koningsspelen zijn op vrijdag 25 april. Dat is officieel de dag voor de meivakantie, maar veel scholen hebben dan al een week vrij, omdat Tweede Paasdag dit jaar op 21 april valt. Richard Krajicek, die aan het hoofd staat van de organisatie van de Koningsspelen, ontdekte dat te laat, zo erkent hij in dagblad Trouw. Krajicek had het kunnen weten, want in zijn woonplaats Muiderberg zijn de basisscholen in de week voor de meivakantie al vrij. Om niet weer dezelfde fout te maken, maakt de organisatie direct op 25 april bekend wanneer de Koningsspelen in 2015 worden gehouden. Dan kunnen de scholen daar rekening mee houden. <

Hoe gaan leerlingen heten?

Sem, Levi en Bram waren in 2013 de populairste jongensnamen. Bij de meisje bestaat de top 3 uit Tess, Sophie en Julia. Dat meldt de Sociale Verzekeringsbank, die de kinderbijslag uitbetaalt.

Bram en Sem stonden in 2012 ook al in de top 3, toen samen met Daan. Die is nu gezakt naar plaats 4, ten gunste van Levi, die eerst op 6 stond. In 2012 waren bij de meisjes de namen Emma, Sophie en Julia nog het populairst. Emma staat nu op 4. Tess is met stip op de eerste plaats gekomen. Er

zijn ook veel namen die vorig jaar maar één keer voorkwamen. Voorbeelden bij de jongens zijn Aimée, Kolbeinn en Macx. Voorbeelden van meisjesnamen die in 2013 slechts één keer bij de SVB binnenkwamen, zijn Gismajlienne, Holland en Johannadestiny. <

English not so good

Het Engels van de juffen en meesters van de basisscholen valt vies tegen. Dat vinden zij zelf.

Uit de 'Balans van het Engels aan het einde van de basisschool', die in opdracht van het ministerie van OCW is uitgevoerd, blijkt dat maar 7 procent van de meesters en juffen die Engels geven vakleerkracht in die taal is. Ze hebben Engels gehad op de pabo of hebben een taal cursus gevolgd. Een aanzienlijk deel van hen vindt zelf te weinig kennis van het Engels te

hebben om er les in te kunnen geven. De leerlingen in groep 8 daarentegen schatten hun Engels hoog in. Ze hebben vooral vertrouwen in hun lees- en luistervaardigheid en wat minder in hun spreek- en schrijfvaardigheid. Engels wordt door hen gezien als een belangrijk vak. Veel groep 8-ers vinden het ook leuk. <

Met de fiets? Krijg je een sticker!

Kinderen worden te lang en te vaak met de auto naar school gebracht. Beloon ze met een sticker als ze met de fiets komen!

Het idee komt van het Kennisplatform Verkeer en Vervoer, dat constateert dat ouders de route naar school gevaarlijk vinden en hun kinderen daarom met de auto brengen. Daardoor wordt het nog gevaarlijker. Bovendien leren kinderen zo niet omgaan met het verkeer. Dat leidt tot risicovolle

situaties als ze later met de fiets naar het voortgezet onderwijs moeten. Om kinderen en ouders te motiveren, stelt Metz een beloningssysteem voor. Scholen geven dan bijvoorbeeld ieder kind dat lopend of met de fiets komt een sticker. <